

Musa Yaqub

**Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsi
Sumqayıt şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi
Nizami Gəncəvi adına Kitabxana Klub**

Musa Yaqub

(Müsavat Səfiməmməd oğlu Yaqubov)

Bibliografik göstərici

Sumqayıt - 2022

KBT 91.9

Tərtibçilər: Yetər Camalova,
Şeyda Qurbanova

Redaktor: Yeganə Əhmədova
Əməkdar Mədəniyyət işçisi

Musa Yaqub (Müsavat Səfiməmməd oğlu Yaqubov): bibliografik göstərici
/ tərt.ed.: Camalova Y, Ş. Qurbanova.; red. Y. Əhmədova // Sumqayıt şəhər
N. Gəncəvi adına Kitabxana Klub.- Sumqayıt, 2022.- 43 s.

Sumqayıt şəhər N.Gəncəvi adına Kitabxana Klubun tərtib etdiyi növbəti vəsait şair Musa Yaquba həsr olunmuşdur. Göstəricidə şairin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumatlar, həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri, görkəmli şəxslərin onun haqqında söylədiyi fikirlər öz əksini tapmışdır. Vəsait Azərbaycan dilində tərtib olunmuşdur. Bibliografiya ədəbiyyatşünas alimlər, kitabxanaçı-bibliograflar və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət xadimlərinə fəxri adların verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

25 may 2019, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:
Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında xidmətlərinə görə aşağıdakı şəxslərə Azərbaycan Respublikasının fəxri adları verilsin:

“Xalq şairi”

Yaqubov Musa Səfiməmməd oğlu (Musa Yaqub)

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 24 may 2019-cu il.

Tərtibçilərdən

Nizami Gəncəvi adına Kitabxana Klubun əməkdaşları tərəfindən şair Musa Yaqubun 85 illik yubileyinə həsr olunan bibliografik göstərici tərtib edilmişdir. 1970-1990-cı illərdə lirik poeziyanın inkişafında Musa Yaqubun özünəməxsus xidmətləri olmuşdur. Kənd, meşə, təbiətin ilkin gözəllikləri onun poeziyasında intim bir mövzu kimi meydana çıxmış və şeirin ümumi mənzərəsində seçilmişdir. İnsan və təbiətin ayrılmazlığı motivləri onun yaradıcılığının əsas xəttini təşkil edir.

1960-1970-ci illərdə əsasən kənddə yaşayan şair sırası, yoxsul kənd müəllimi idi. Kəndin məktəbi təzə olduğundan kitabxanası da yox idi. Burada yaşayaraq şairin öz üzərində işləməsi də ancaq rayon mərkəzindən və Bakıdan əldə edilən kitablar sayəsində başa gəlirdi. Lakin o, hədsiz zəhmətkeşliyi sayəsində öz təhsilindəki boşluğu doldurmuş, fərdi qaydada mütaliə ilə məşğul olmuşdur.

“Yarpaqlar oxuyur” adlı ilk şeirlər kitabı artıq şairin gələcək yaradıcılıq inkişafının əsas xüsusiyyətlərini göstərməkdə idi. Burada torpaq, vətən və onun təbiətdən ayrılmazlığı ideyaları qabarıq şəkildə öz əksini tapmışdır.

Bibliografik göstəricidə şairin 1957-ci ildən 2021-ci ilə qədər olan dövrdə həyat və yaradıcılığı əhatə olunmuşdur. Vəsaitdə görkəmli şəxslərin ədib haqqında söylədikləri fikirlər, Musa Yaqubun ədəbi qeydləri, həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri, onun kitabları və dövrü mətbuatda çap olunmuş əsərləri, publisistik yazıları, onun haqqında kitablarda və dövrü mətbuatda yer almış məqalələr toplanmışdır. Göstəricidə materiallar xronoloji qaydada, daxildə isə əlifba sırası ilə qruplaşdırılmışdır. Bibliografiyadan istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə sonda yazıçının əsərlərinin və haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəriciləri də tərtib olunmuşdur. Bibliografik vəsait mütəxəssislər, tədqiqatçılar, müəllimlər, tələbələr və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Musa Yaqubun həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri

1937-ci il may ayının 10-da İsmayılı rayonunun Buynuz kəndində anadan olub.

- 1957-1958 - Tircan kənd orta məktəbində müəllim işləmişdir.
- 1957 - Ədəbi fəaliyyətə “Azərbaycan” qəzetində çap olunan “İkiqəlb, iki dünya” poeması ilə başlamışdır.
- 1958-1967 - Buynuz kənd ibtidai məktəbində müəllim və müdir vəzifəsində işləmişdir.
- 1966 - “Azərnəşr” nəşriyyatında “Yarpaqlar oxuyur” adlı ilk şeirlər kitabı çap edilmişdir.
- 1970 - Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü.
- “Gənclik” nəşriyyatında “Bu məhəbbət yaşadar məni” adlı şeirlər kitabı çap edilmişdir.
- 1967-1973 - ADU-nun filologiya fakültəsində qiyabi təhsil almışdır.
- 1973 - “Gənclik” nəşriyyatında “Mənim kainatım” adlı şeirlər kitabı çap edilmişdir.
- 1974-1978 - Azərbaycan Yazıçılar İttifaqında bədii ədəbiyyatı təbliğ bürosunda direktor müavini.
- “Azərbaycan” jurnalında poeziya şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışmışdır.
- 1977 - “Gənclik” nəşriyyatında “Üzü bəri baxan dağlar” adlı şeirlər və poemalar kitabı çap edilmişdir.
- 1978 - İsmayılı rayonunda çıxan “Zəhmətkeş” qəzetinin redaktoru olmuşdur.

- 1979 - Azərbaycan KP İsmayılı rayon komitəsinin büro üzvü.
- Rayon xalq deputatları Soveti ticarət və məişət xidməti daimi komissiyasının sədri olmuşdur.
- “Yazıçı” nəşriyyatında “Yaxşı ki, sən varsan” adlı şeirlər və lirik poemalar kitabı çap edilmişdir.
- 1983 - “Yazıçı” nəşriyyatında “Bir sim üstə” adlı şeirlər və poemalar kitabı çap edilmişdir.
- 1985 - “Gənclik” nəşriyyatında “İki qəlbin işığı” adlı şeirlər kitabı çap edilmişdir.
- 1988 - “Yazıçı” nəşriyyatında “Mənim sevgi taleyim” adlı şeirlər kitabı çap edilmişdir.
- 1992 - “Gənclik” nəşriyyatında “Ürəyimdə yerin qaldı” adlı şeirlər kitabı çap edilmişdir.
- 1995-2000 - Müstəqil Azərbaycan Respublikasının Birinci çağırışda Milli Məclisə deputat seçilmişdir.
- Milli Məclisin üzvi kimi İran, Türkiyə, Kipr və digər ölkələrdə rəsmi səfərlərdə olmuşdur.
- 1996 - “Sabah” nəşriyyatında “Nənə yarpağı” adlı şeirlər və lirik poemalar kitabı çap edilmişdir.
- 1999 - “Azərnəşr” nəşriyyatında “Payızdan yaza yol varmı...” adlı şeirlər kitabı çap edilmişdir.
- 2000 - M.F.Axundov adına ədəbiyyat mükafatına layiq görüldü.
- Söz Azadlığının Müdafiə Fondunun (SAMF) sədri olmuşdur.
- 2007 - “Azərnəşr” nəşriyyatında “Bu dünyanın qara daşı göyərməz” adlı şeirlər kitabı çap edilmişdir.

- 2012 - “CBS” nəşriyyatında “Dövrün dəyirmanı” adlı şeirlər və poemalar kitabı çap edilmişdir.
- 2014 - “Qanun” nəşriyyatında “Sevgi şeirləri” adlı şeirlər kitabı çap edilmişdir.
- 2019 - Azərbaycan Respublikasının “Xalq şairi” fəxri adına layiq görülmüşdür.
- 2021 - May ayının 7-də 84 yaşında vəfat etmişdir. (Parkinson xəstəliyindən əziyyət çəkirdi.) Xalq şairi doğulduğu Buynuz kəndində həyat yoldaşının məzarı yanında torpağa tapşırılıb.

Qum dənəsində kainatı görən şair

Musa Yaqub - müasir Azərbaycan poeziyasının öndər şairlərindən biridir. Bütün ömrü, həyatı, aldığı nəfəs belə sözlə, şeirlə yoğrulmuş Musa Yaqub əsl poeziya həqiqətidir. Milli Azərbaycan şeirinin bütün gözəllik və incəliklərini özündə əks etdirən Musa Yaqub şeiri XX və XXI əsrin söz inciləridir; torpaq kimi səxavətli, günəş kimi odlu, hərarətli, səma kimi aydın və işıqlıdır... 60 illik sənət yolunda o, nələr yaratmayıb? Doğrusu, heyranlıq içindəyəm: Musa Yaqub poeziyası qəlbimizin içindən göyümüzə qədər nə varsa, nə görünübse və nə görünməyibse hamısını özündə əks etdirib.

Musa Yaqub bizim iç dünyamızı, mənəvi və ruhi dramamızı, uca Tanrıya gedən yolumuzu təbiət diliylə oxuyan şairdir. Təbiətdə tək-cə gözəlliyi və sakitliyi yox, böyük dünyanın, yaşadığımız cəmiyyətin fırtınalarını arayan şairlərdəndi Musa. Mənim nəzərimdə təbiət, insan və Allah vəhdətini öz poeziyasının məhvərinə çevirən Musa həmişə bu harmoniyaya can atır. O, bu harmoniyanı hiss edəndə məsud və bəxtiyar, hiss etməyəndə qəmgin və üzüntülü görünür.

Dünyaya gəlmədim hayla-harayla,
Bir sakit guşədə, bir döşdəyəm mən.
Gündüzlər günəşlə, gecələr ayla,
Səhərlər quşlarla görüşdəyəm mən.
Hansı çiçəklər ki burda uyuyar,
O çay ki yanımdan axar sübhədək,
O yer ki nəğməmi eşidib duyar-
Mənim kainatım burdadır, demək.

Bəli, Musa Yaqubun “kainat”ı, dünyaya boylanışı o kənddən başlanır: “Yaxşı ki, sən varsan, ey ana kəndim!”

Şair var ki, dünyadan, ölkələrdən, qitələrdən yazır, amma dünyadan öz kəndinə boylana bilmir, Musa isə kəndindən kainatı görür. Musa qum dənəsində kainatı arayan şairlərimizdəndir. May ayı həmişə gözəl olur. Yüz il bundan əvvəl də, 1918-ci ildə də, lap elə 1 May bayramını keçirdiyimiz illərdə də... 80 il bundan əvvəl-gözəl may günlərinin birində dağlar qoynu İsmayılının Buynuz kəndində bir oğlan uşağı dünyaya gələndə də... O may günlərində Azərbaycanda ziyalılara qarşı repressiya tüğyan

çağlarını yaşayırdı və elə İsmayılının özündən də neçə nəfəri gedər-gəlməzə yola salmışdılar.

Cavidlərin, Cavadların, Müşfiqlərin bir də geri dönməyəcəyi 37-ci ildə, neçə ildən sonra bu boşluğu doldurmağa çalışacaq gələcəyin şairləri, yazıçıları dünyaya göz açdı. Həmin ildə doğulanlardan biri də Musa Yaqub idi. Yaxşı yadımdadır, Musa Bakıya köçəndə Xalq şairi Süleyman Rüstəm ona bir şeir həsr eləmişdi: “Kimə tapşırıb gəldin”. Mənası bu idi ki, bir vaxt hərətlə vəsf etdiyin o buz bulaqları, o yaşıl meşələri, o göy çəmənləri kimə tapşırırsan? Axı Musa o zaman da əsl təbiət şairi kimi sevilirdi, tanınırdı.

Təpədən-dırnağa təbiət şairi Musa şəhərə, bu sonsuz izdihama, bu göz qamaşdıran zahiri gözəlliklərə, bu par-par parıldayan asfalt yollara çox tablaşmadı. Ürəyi orda-o dağlar qoynundaydı.

Və qayıtdı öz doğma Buynuz kəndinə. O kənd ki:

Üstündən sehirli küləklər əsən,
Meşələr öyrətdi dilini mənə

Özümü kimsəsiz sayanda bəzən
Çinarlar uzadıb əlini mənə.

Qapıda, eyvanda eldən qorunub
Armud ağacının qızıl yarpağı.
Dövlət quşu kimi çiynimə qonub

Artırar rütbəmi hər payız çağı.

Musanın tərcümeyi-halı bax beləcə, öz kəndinə dirənir.

Nə var o Buynuz kəndində?

Təmizlik, saflıq, ülvilik, gözəllik...

Musa Yaqub o kənddən bu dünyaya baxır və bu boyda kainatı o balaca kəndin qoynuna sığışdırır bilir.

Musanın təbiət şeirlərini oxuyandan sonra təbiətin möcüzələrinə heyrət etdiyin bir yana, sənə elə gəlir ki, Musanın özü də elə bu möcüzəli təbiətin bir parçasıdır: ya günəş şüalarının işıqlatdığı, müxtəlif rənglərə boyatdığı qızıl bir yarpaqdır, ya suyu qurumaz bir bulaqdı, ya da bir ağacdı ki, heç vaxt quruyan deyil. Nə qədər mübaliğəli olsa da, qoy deyim: Musa təbiət şairi yox, bəlkə elə təbiətin özüdür. Bu misraları da təbiətlə qovuşan bir şair yazı bilər:

Otaqda yazmıram bu şeirimi mən,
Yapışb payızın titrək əlindən

Qızıl bədənini sıxıb köksümə,
Lap belə təpədən dırnağa kimi
Payıza bürünüb yazdım şeirimi.

Geydim libasını,
gördüm barını,
Atımın xəzana sürdüm bu payız.
Ömrümün saralmış yarpaqlarını
Gözümlə çox aydın gördüm bu payız.

Ovcuma da baxdım,
bir xəzələ də,
Damarlar, cizgilər nə qədər oxşar.
Bizdən ayrı deyil bircə gilə də,
Ovcumun içində bir payız yaşar.

Bir kövrək budağa atdım əlimi,
Gördüm nəfəs alır yarpaqlar hələ.
Əvvəl payızlanıb o budaq kimi,
Sonra bu şeirimi gətirdim dilə.

Musa Yaqub elə şairdir ki, bu gün onun haqqında söz demək üçün gərək təbiəti Musa kimi sevəsən, otun, gülün-çiçəyin, dağın, çayın, zəminin, bulağın, meşənin dilini biləsən, gərək sən də o Buynuz kəndindən dünyaya, kainata boylana biləsən və bir də bu təbiətin fəlsəfəsinə bələd olasan, çünki təbiətin özü də insandı, torpaqdı, daşdı, keçmişdi, bu gündü... Əslində, Musanın şeirləri təbiətdən cəmiyyətə bir xitabdır.

Yenidənqurmanın puç və yalançı xülyaları üzə çıxanda Musa yazmışdı:

Ey əldə ləngiyib, dildə quranlar,
Ay zəncir döyənlər, bizi yoranlar,
Düşün o kürsüdən, çıxın bu zaldan,
Qurtaraq ölkəni ağır zavalıdan.
Bir görək əkində-biçində nə var,
Bir görək sünbülün içində nə var,

Bir görək çayımız hayana axır,
 Bir görək yolumuz hayana baxır,
 Qaldırdıq kürsüyə bütün ölkəni,
 Nə yaman uzandı bu dil örkəni.

Təbiət murdarlıq, rəzillik götürmədiyi kimi, Musa Yaqub da öz insani, təbii saflığını beləcə qoruyub. Şair üçün bu dünyada ən böyük nemət onun azadlığıdır. Musa bir şair kimi fikrən, ruhən, mənən azaddır, sərbəstdir.

Mən Musanın son illərdə “Azərbaycan” jurnalında çap olunan silsilə şeirlərində kimsənin, hansı şairinsə yaza bilməyəcəyi elə poetik mənalar, fikirlər tapıram ki, onun müdrikliyinin poeziyada təcəssümünün şahidi oluram. Fikirləşirsən: şair yaşa dolanda onun ömründən nəse silinib gedə bilər. Poetik istedadı və yaddaşı zəifləyə bilər. Çox belə hadisələrin şahidi olmuşuq. Amma Musa Yaqub, nəinki əvvəlki poetik tempini, ritmini saxlaya bilib, hətta bu mənada özü-özünü də ötüb keçib. Azərbaycan poeziyasında ömrün payız lirikasını yalnız Musa Yaqub şeirlərində gördüm:

Zəmilərim, xırmanlarım sovrulub,
 Təndə canım, saçda dənim qovrulub,
 Xəzəl altda gül otlarım qıvrılıb,
 Bundan sonra nə olacaq, olacaq.

Mən dərdimi pıçıldadım dağlara,
 Dağlar alıb payladı oymaqlara.
 Dövrüm verdi haqqımı nahaqlara,
 Bundan sonra nə olacaq, olacaq.

Musanın son illərdə yazdığı şeirlərdə ömrün o tayı ilə bu tayı-cavanlıqla qocalıq, baharla payız çox tez-tez qarşılaşdırılır və şairin səsinə bir hüzn, bir təəssüf nidası duyursan. Arxın o tayında yarpızlar əsir, Bu tayda yuyunur qum dənələri misralarıyla başlayan şeir belə bitir: Daha o sellərin alındı köpü, Bu günüm o haya, haraya çatmaz. Mən kiməm, bu arxda bir saman çöpü, Dəyirmanə çatar, dəryaya çatmaz. Deyək ki, bizim poeziyada ömrün ötən illəri ilə bu günün qarşılaşdırılmasına az təsadüf etməmişik, təəssüfedicə notlar səslənib. Halbuki, keçmişə xatırlamaq, ömrün gözəl çağları üçün bir nisgil duyğusuyla yaşamaq özü də gözəldir.

Vaxt vardı ki, Musa Yaqubun şeirlərində təbiət də, bu təbiətin bütün atributları da üzə gülürdü, amma indi:

Nə tonqal qalanır, nə ocaq yanır,
 Bizim xəlbirimiz burda ələnir,
 Göydə xəlbirimiz burda fırlanır-
 Daha söz deməyə tutarım gedib,
 Dostları aparan qatarım gedib,
 Bu daşı özümə yoldaş eləyib,
 Bəlkə elə mən də qurtarım gedim?!
 Qalsın süfrə daşım mamır bağlasın,
 Üstünə yağışlar yağsın, ağlasın...

Əlbəttə, Musa Yaqubun “dostlarını aparan qatar” gedib, özü isə yalqızdı və bu yalqızlığı, tənhalığı biz onun ikimininci illərin əvvəllərindən indiyə qədər yazdığı şeirlərinin əksəriyyətində hiss edirik. Musaya haqlı olaraq “təbiət şairi” deyirlər, o, təbiətdən cəmiyyətə, cəmiyyətdən də təbiətə boylan, insanla təbiət arasında harmoniyanı şeirlərində böyük sənətkarlıqla canlandıran şairdir. Doğrudan da, İsmayılının Buynuz kəndində Azərbaycanın balaca bir cənnətində oturub təbiətin bitib-tükənməyən möcüzələrindən gözəl şeirlər yazan bir şairin indi qəm-qüssəyə batması, öz kədərini şeirlərində yaşaması heç də təəccüblü deyil. Şair yaşlaşanda, onun içindəki filosof da yaşa dolur, gedən ömürə, bir də qayıtmayan illərə, aylara boylanır, başlayır ruhu ilə söhbətə. Dünyanın gözəlliyini o balaca cənnətdə-Buynuz kəndində ruhuna hopduran, o meşələrdəki quşlar kimi azad yaşayan Musa, indi “dustaq” ruhuna üz tutub deyir:

Salam Ruhum, salam! Salam dustağım!
 Hərdən özüm kimi boylanıb göyə,
 Qışqırma içimdə azadlıq deyə.
 Azadlıq nə gəzir bu yer üzündə.

Musa Yaqubun “qəmli filosofu” üçün bu sayaq düşünməyi təbii hesab etmək olarmı? AXI, “azadlıq nə gəzir bu yer üzündə” deyən şairin özü azad deyilsə, bunu necə deyə bilər?

Əslində, “azadlıq nə gəzir bu yer üzündə” özü başdan- ayağa azadlıq içindədir və poeziyasındakı azadlıq zərrələrini də, o atəşi, o odu da bizim ruhumuza çiləyir. Musa Yaqub poeziyasında bu mənada bir həqiqət günəşi boylanır...

Vaqif Yusifli,
Filologiya elmləri doktoru

Azərbaycan ədəbiyyatının səhnəsi

"Şeir, poeziya nədir?" deyən kimi, o, əldən sürüşür, səsinə güclə eşidirik, ancaq bu, onun getdikcə uzaqlaşmasının yox, əksinə, addım-addım yaxınlaşıb könlümüzün içinə girməsinin (orda yuva qurmasının) sübutudur. Belədə, şeiri izah və şərh etmək mümkün deyil. Jak Derridada belə bir pasaj var ki, şeir əvvəlcə görünür, qismən mövcud olur, ondan nəsə qalır, ancaq mən bu qalan şeyi heç zaman yazı bilmirəm. Onu başqaları imzalayır. Qəribədir, illər boyu içində, həmişə ürəyinin başında gəzdirdiyin yazı sənə bu cismin o tayında seçilmək imkanı verir, şeir deyilən bütün mövcud sərhədləri silir və bu seçim işarəsi qəfildən, səndən tam xəbərsiz dünyanın hansı nöqtəsindəsə həyatla ölüm arasında, gecəylə gündüz arasında qalan hansısa "kirpi" sözündən yapışa bilər... Jak Derrida belə deyirdi.

Şair bu dünyaya nəyisə yenmək, nəyəsə qalib gəlmək üçün gəlmir. Baxmayaraq ki, yaradıcılığında hər əsən küləyin, bu dərinlərdən uğuldayıb axan zamanın əksinə gedir. Şairin işi görünməyən nəsnələrə işarə etməkdir. Bundan o yana deyil. Müxtəlif üslubların mənası da burdan irəli gəlir. Bir qaçılmazlıq, bir çıxmazlıq ovqatına ya əsir olmalısən, ya da zamanın dışına çıxmalısan. Şair bunu bacarmır. Ortada bir ovuc kül qalır. Musa Yaqubun sevdiyi Xaqani nəyə qalib gələ bilirdi ki? Ancaq şeirin, bədii mətnin bir yatıb-oyanma məqamı olur. Daha dərin yaralar görünür, ortaya elə detallar gəlir, elə həqiqətlər, yəni bədii həqiqətlər aşkarlanır ki, insan bu sonsuz kainatın boşluğunda heç nə eləyə bilmədiyini dərk edir. Şair heç bir mistik hadisənin üstündən pərdə götürən də deyil, əksinə, onu görünməyəcək dərəcədə örtən şəxsdir.

Sən ey mavi göylər,
Səmavi göylər!
Görəsən, göylərin qəfəsi varmı?
Görəsən, ruhların nəfəsi varmı?

Üfüqdən-üfüqə uça bilirsə,
Durna qatarında nizam qalacaq.
Bizi o qatara yazan qalacaq.
Qalacaq, məhəbbət təzə qalacaq!

Sədaqət rəmzidir,
 Bir yaşam tərzü,
 Leylək yuvaları,
 Haqq tərəzisi,
 Bir gözündə mənəm,
 Bir gözündə sən,
 Yer üzündə mənəm,
 Göy üzündə sən..

Şair dünyadan köçdümü, mətnləri onu yenidən düzüb-qoşur. Yəni bizim ən yaxından tanıdığımız insanın portretində elə cizgilər açılır ki, diqqət elədikdə şeirlərindəki müəyyən əraziləri daha fərqli şəkildə fəhm edə, yaxud orada özün üçün yeni-yeni dərinliklər kəşf edə bilərsən. Ancaq biz bunu bilsək də, bir elə fikir vermirik və onun yaradıcılığına elə köhnə cizgiləri əsas götürməklə yanaşıırıq. Ancaq bizim dediyimiz, yəni şeirin özünün tək qaldıqda şairin portretində açdığı cizgi-sırımlar çox önəmlidir, ona diqqət eləsən çox dərinliklər sənə dayaz gələr, ancaq yenə deyirəm, biz bunu bilsək də ondan qaçıırıq. Bunu bilmək, heç olmasa bir anlıq o hissə köklənmək dünyada nəyə desən dəyər. Təqribən belə: Jan Eşnozun "Royal arxasında" romanının fabula-fakturası fantastikadır, çox istedadlı pianoçu qətlə yetirilir və o dünyada əməliyyat olunub geri qaytarılır. Ancaq yeni adam kimi. Qadağalar qoyulur: piano çala bilməzsən, tanıdığın adamlara yaxın dura bilməzsən... Sən demə, vaxtilə sevdiyi qadın da ölübmüş, onu da geri göndərirlər. Bir gün supermarketdən çıxanda, çıxış qapısında qadını görür, biri daxil olur, o biri çıxırmış... Bu ani görüş qəfildən fantastikaya dönüşür (əsərin fakturasına-!), yəni onların heç yerdə heç zaman görüşə bilməməsi tale yazısıymış, qədərmiş... Şair bu dünyanı tərk edəndən sonra onun ən gözəl, bəlkə də ən adi şeirinin həmin portretə açdığı cizgilər həmin ilahi hissi və qədər dəhşətini hiss eləməyə bərabərdir.

Mənə elə gəlir, Musanın şeirləri özlərini onun ürəyində daha yaxşı hiss edir, çünki burda doğulur, yaşayır, buranın mühitinə öyrəşir və günlərin bir günü ordan sürüşüb bizə tərəf gəlir. Ancaq... bunun adı ayrılıqdı, çox gözəl bir şeyin, o ürəyi yandıran bir şeyin mühitindən ayrı düşməsidir. Hər bir gözəl şeirin içində biz bu ayrılığı görürük mü?

Biz onu yalnız nəfəs kimi, təbərrik bir şey kimi qəbul edir və kitab rəfimizdə dustaq edirik. Bir kimsənin yadına düşmür ki, o gözəl şeir əslində bir ayrılığın balasıdır. Şeirə bu yöndən yanaşmaq həm də onun üzündə, gözlərində yatan kədərini heç olmazsa sezməyə imkan verərdi:

...İndi bildim, tək qovaqlar nə çəkir...

Yəni bütün bunları nəzəri şəkildə ümumiləşdirməli olsaq, belə bir mənzərə yarana bilər. Hər bir şair fərqli bir iqlimdir. Onun haqqında danışmaq şair kimi tipini müəyyənləşdirməyi tələb edir. Əsas olan, mənə, budur.

"...Bizim Buynuz kəndində bir bulağımız var; adına Soyuq çeşmə də deyirik, Qonaq bulaq da. Bu bulaq hər il iyun ayından başlayıb sentyabr ayının ortalarına qaynayır, sonra çəkilib gedir. Üzə çıxmaq istəyəndə ilk dəfə bir vələs ağacının dibində sızılıb nohurlanır. Hə, onda bilir ki, çeşməmiz bu il də qaynayacaq, yayımızı sərinlədəcək. Həmişə o çeşmə kimi mənim də könlüm dolanda bilirəm ki, sözüm qaynayacaq, şeirim yaranacaq. Şükür ki, elə bu bulağımız da çağlayıb axıb, mənim könlüm də dolub şeirlənib, çeşmələyib..."

Şeirdə əsas olan şey nitqin necə təşkili məsələsidir, yəni ritm. Bu rakursdan hər bir millətin poeziyası fərqli xüsusiyyətlərə malikdir. Çin dilində qədimdən şeir aydın intonasiya oxunurdu (təqti...). Bu dildə tərtib edilən yazı "laldır", fonetik xassəsi yoxdur, yəni həmin yazı daha çox gözlə oxunur. Bizim şeirimiz və yazımız danışandır. Az qala gözünü dikən kimi sənənlə danışır, nələrsə deyir... Biz Musa Yaqubun şeirini oxuyuruq və bizə təsir edir, birbaşa təsir edən həmin o ritmdir. Şeir əslində insanla (oxucu) ilə münasibətdə qurulur, bu zaman məlum ritm ölçüsü dəyişir. Bunu necə başa düşmək olar? Ən sadə ritm eyni bir elementin təkrarından başqa bir şey deyil... Məsələn,

Mən səni pərişan qoyub gəlmişəm,
 Payız günəşinin şüası kimi,
 Yəqin, çatmaz sənə yalvarışlarım
 Bəndənin Tanrıya duası kimi.

Şeir mətnində bu kimi təkrarlar qaçılmazdır. Bunun dalınca monotonluq yaranır. Xüsusən heca şeirində bu monotonluq qıcıqlandırıcı effekt yaradır.

Nəhayət, oxucu özü şeirdəki ritmə quruluş verdikdə, yəni onu ürəyinə çatan şəkildə oxuduqda hər şey yerini alır. Şeiri oxuduqda insan hisslərinin mətnə hopması fantastika təsiri bağışlasa da mən buna inanıram. Və mənəcə, bunun filoloji kökləri də var. Məhəmməd Füzulinin divanı hər əsrdə bir cür olub, oxucu təmasından asılı olaraq. Filologiyada "üzvü poetika" anlayışı var, bu, ordan qaynaqlanır.

...O tək qayalıqda bitən vələsim
Kökü daş içində qırıldı sim-sim,
Qara gövdəsində ocaq qalanan
Qabığı üstündə zorla dayanan
Qoca palıdı da bir yel apardı,
Hə, mən də var idim, hə, o da vardı...
Üstümdən cökənin getdi kölgəsi
Batdı ağacların meşə ölkəsi.

Musa Yaqub, əslində, təbiəti etibarilə digər şairlərdən fərqlidir, özü də əsaslı şəkildə. Musa təbiətdən insanca aldıqlarını rahatca paylaşır. Onun "Un işığı" poemasını oxuyun. Müsahibələrinin birində köhnə şeirlərini vərəqlədiyindən danışır, deyir ki, atam və anamla bağlı şeirlərini oxuyanda kövrəldim. "Ağladım, doğrudanmı bu hissləri mən keçirmişəm?".

Musa ənənədən gələn, ancaq fərdi başlanğıcı çox dərin olan şair tipidir. Bu tipli şairlərdə özünəqədərki yolu araşdırmaq o qədər də asan deyildir. Xaqanini sevir. Xaqaninin mətnlərinin altındakı səslər, yəni onu yaradan ayrı-ayrı şairlərin, bəli, dünyada heç kimin tanımadığı şairlərin səslərinin birləşib bir aura yaratması Musa Yaqubda da var. Musa Yaqubun sevgi şeirləri haqqında danışanda yuxarıdakı formulu bir daha xatırlayırıq: şeir yara üstündə şırım açır və yaraya məlhəm kimi çəkilir. Musa sevginin, insani münasibətlərin elə munis məqamlarını seçir, elə kədərli anlarını şeirə gətirir ki, elə dözülməz dərdlərini pıçıldayır ki, şeirin özü bu hissləri daşıyan qəlbə çevrilir. Yaxud sevib bitirmiş, ancaq unuda bilməyən adamın qəlbənin elə guşələrini oyadır ki, insanla Allah arasındakı bütün uçurumlar göz önünə gəlir.

Nə şirin nağıldı, necə xoş xəyal,
Sehrli uyğudu, uyğuya uydum.
Diksindi, titrədi, soyudu könlüm.
Sədaqət istədim,
Yel aldı məni,
Leylək yuvasında uyudu könlüm -
Mən onda bildim ki, sən mənimləsən.

Musada misra bölünmür, bir nəfəs kimi gəlib-gedir. Ümumi hava, intonasiya özü elə bir vəziyyətə köklənir ki, insan qəlbənin bütün göz işləməyən cəhənnəmi görünür. Və burdan baxanda Musanı dünyaya gətirən bütün gözəl şeirlərin içindəki kədər, dünyanın faniliyi, həyatın acı dərsləri... hər şeyi xatırlayırsan.. Bilirsən ki, sən əslində bir dəfə yaşayıb bu dünyadan köçübsən, indi yaşadıklarına, sevdinin şeylərə, keçirdiyin hisslərə tamaşa edirsən.

Baxın, necə kədərlidir:
Başında qızıl taclar
Verib budaq-budağa
Payıza gedir ağaclar.

Həzin axşam yelində,
Arı yükü belində,
Tacında kəpənəklər
Payıza gedir çiçəklər.

Neçə-neçə can gedir,
Qovulan, qaçan da var
Payıza gəlir buludlar,
Quşlar payızdan gedir...

Cavanşir Yusifli,
Filologiya elmləri doktoru, professor

Musa Yaqub poeziyasında zaman anlayışı

Bu gün görkəmli şair Musa Yaqubun poeziyası haqqında yeni söz demək mənim üçün çətinidir – fikrimin həqiqi mənasında.

Etirafı o oxuculara xatırladıram ki, vaxtilə şairin yaradıcılığı mənim yozumumu bir kitab halına gətirdi və yazdım, yüngülləşdim. Təkrara qayıtmağın bir imici də özünü təkrardır. Digəri, təkrarın içində gözdən-nəzərdən qaçmışları görməkdir.

Əslində əgər ədəbiyyatçı xeyli fasilə vermişsə, xüsusilə, şairin ömrünə yeni illər "qonaq" gəlibsə, bucaqlar özünə xas ab-hava gətiribsə, elə ədəbiyyatçının da ovqatını özünə tabe edir. Musa Yaqub

poeziyasına həmişə qayıtmaq lazımdır, çün onun şeirlərinin səsi hansısa özgə Planetdən gəlir, meteor daşına çevrilir, lakin Yer planetinə düşmür, hey dolanır və bu səs dağlara, qayalara, daşlara, ağaclara... düşür, budaqlarda çiçəkləyir, yarpaqlarda toxdayır.

Vaxtilə "Bu dünyanın qara daşı göyerməz", "Əhəng daşı", "Bir günah sən...", "Dağlar çox qərribə olur gecələr", "Anamın məzarına laylay", "Atamın xatirəsinə" şeirləri yazılıb, barəsində söz deyilib. Daş - kristal parçası fiziki ölçüsünü itirib fəlsəfiləşmişdir fikir tutumunda. Xatırladığım şeir haqqında sözümlü və bəzi misraları pıçıldadım:

Leyləklərin çöp yuvası boş qalıb,
Bahar gedib, payız gəlib, qış qalıb.
Göy çəməndə ocaq yanıb daş qalıb,
Bu dünyanın qara daşı göyerməz.

Və o da yadıma düşdü ki, bu məşhur yozumlu şeirin yazılması haqqında Musa Yaqubla görüşlərimdə nəşə soruşmadım, necə qavramışamsa, elə də təhlil etmişdim. Xeyli qabaq dəyərli ziyalı, qələm adamı Qorxmaz Şıxalıoğlu'nun şairlə müsahibəsində şeirin yaranma tarixinə aid verdiyi sualı belə cavablandırmışdı: "Tarixi var. Onda mən Əhmədlidə yaşayırdım. Mən yaşayan evin qarşısında böyük əhəng karxanası vardı. Onun şöləsi düşürdü bizim pəncərəmizə. Hər gecə səhərə yaxın oyananda durub ona baxırdım. Və o da yadıma düşdü ki, bu məşhur yozumlu şeirin yazılması haqqında Musa

Yaqubla görüşlərimdə nəşə soruşmadım, necə qavramışamsa, elə də təhlil etmişdim. Xeyli qabaq dəyərli ziyalı, qələm adamı Qorxmaz Şıxalıoğlu'nun şairlə müsahibəsində şeirin yaranma tarixinə aid verdiyi sualı belə cavablandırmışdı: "Tarixi var. Onda mən Əhmədlidə yaşayırdım. Mən yaşayan evin qarşısında böyük əhəng karxanası vardı. Onun şöləsi düşürdü bizim pəncərəmizə. Hər gecə səhərə yaxın oyananda durub ona baxırdım. Heç daşı da yandırarlar? Heç daş da yanar? Daşı o əzabla yandırırıldı. İlahi, bu nə olan şeydir? Əgər daşı yandırır əhəngə döndərə bilirlərsə, demək dünyada hər şeyi yandırmaq olar. "Əhəng daşı" şeirini yazdım". Heç daşı da yandırarlar? Heç daş da yanar? Daşı o əzabla yandırırıldı. İlahi, bu nə olan şeydir? Əgər daşı yandırır əhəngə döndərə bilirlərsə, demək dünyada hər şeyi yandırmaq olar. "Əhəng daşı" şeirini yazdım". Şair birinci şeirin adını çəkməsə də, assosiativlik, eyniköklülük var hər iki şeirində...

Musa Yaqub elə şairdir ki, onun ilk şeir ilə son (hətta bizim oxumadığımız) şeirinin tarixini ayırmaq qeyri-mümkündür - dəqiq qənaətimdir. Bir az paradoksal görünməsin: gələcək ekspertlərin işi çox çətinləşəcək; ona görə ki, ilahidən gələn poetik istedadlar bir şeiri yazandan sonra həmin şeir müəllifindən asılı olmayaraq ölür (dınaqsız)! Eləcə də sonra yazılanlar da! Və yenisi doğulur. Mən fikrimə şübhəli yanaşıb, ilk və son şeirlərini yenidən oxudum: o ritm, o intonasiya, lirizm. Səbəbləri çoxdur. Şair şeirlərinə daxili sualla başlayır və yazılacağına bəlkə də ümid bəsləmir - dahi şairlərin psixologiyasından gəlir. Yox, əgər "şeir mütləq yaranacaq" inamı varsa, şeir alınmayacaq.

Axı, şeir təxəyyülün gücü belə çatmayan pıçıltıdır. "Ömür şeiri" silsiləsindən bu şeiri oxudum.

Hanı o dünyanın dağ tərəfləri,
Qızıldaş qayanın tac tərəfləri?
Ayağım dəyməmiş bir daş qalmadı,
Heyif, gücdən düşən o ayaqlara!
Çayına çiyindəş, daşına yoldaş,
Heyif ömrümdəki o ortaqlara,

Özüm ola-ola, özüm olmayan,
Heyif, yaylaqlara, ulu dağlara.

Əgər mən bu şeirin əsl tarixini (2015) on-on beş il əvvələ aparsaydım, heç bir oxucu şübhələnməzdi.

Musa Yaqubda iddialı və əyilməz "Mən" anlamı şəxsiyyətinin meyarıdır və onu tanıyanlara bəllidir, necə ki, mən onu gəncliyimdən tanıyıram. Sadalamaq fikrim yoxdur; şair özünə bir həqiqət etalonu kimi baxır, çün özünü daha yaxşı tanıyır və çox-çox əvvəllər də xatırlatmışdı. Budur, "Məni arama" yazıldı "Mən"in israrında:

Bu gün qalacağam özüm olmağa,
Torpağın çiçəkli üzü olmağa.
Qalıram bir çeşmə gözü olmağa,
Sən Allah, bu dəfə məni aparma.
Həm varam, həm yoxam - belə gəlməyəm,
Qayıdıb özümə hələ gəlməyəm.
Bu gün kəpənəyəm, ələ gəlməyəm.
Sən Allah, bu dəfə məni aparma.
Və son misralar:

Bizim əlimizdə qurama dünya,
İçində öz qurdu barama dünya.
Salıb ipək tora aparma dünya,
Sən Allah, bu dəfə məni aparma...

Şeirin fəlsəfəsi bir yana, şairin fiziki-poetik hikməti sonsuzluğa zəmanət verir. Niyə belədir? Ona görə ki: poetik fakt yenidən doğulur və rəmziləşir, xırda nəsnələr bütövləşir və ümumi çəkiddə məkanlaşır. Bu məziyyətlər Musa Yaqubun poeziyasına xasdır. Son şeirlərini xüsusi ovqatla yazan şairi əbədi və mübhəm anlamlar düşündürür, necə ki, gəncliyində M.Yaqubun sevgi şeirlərində bir həsrət, ünsiyyət, umu-küsü... motivləşirdi, oxucunu da xatirələrə aparırdı. Şairin sevgidən ətirələnən, çiçəkdən bal çəkən, öpuşdən xumarlanan şeirlərini unutmaq çətindi. Son şeirlərində o, həsrət (bu, insanda ölürsə, şeirin özü ölü doğulur və dəfn olunmur) yaşayır, lakin fəlsəfiləşir o məqamlarda ömürlə üz-üzə gəlir.

və şeir iki ömrün ortasında çırpınır. Və bir anın sevincində sevgi qüruba dönür - bax, bu xəyali görüşdə şeir yaranır, ancaq necə və hansı deyimdə. Musa Yaqub "O nə baxış idi" şeirində oxucunu duyuc salsada, duyğuları oyadır, hisslərinə haqq qazandırır:

Mən düşdüm tilsimə, sehrə - bilmədim,
Baxışına cavab verə bilmədim.
Bəlkə gözlərini gözüm tutmadı,
Yerimək istədim, dizim tutmadı\

Əlimi üzümə çəkirəm hərdən,
Bir görüm nə qalıb o od nəzərdən.
Həmin şimşək vuran qarağac kimi,
Yonulub qalmışam, yanıb qalmışam.
Bəlkə ağac-heykəl olub qalmışam,
"Atdı müjgan oxu dəydi sinəmdən",
O müjgan oxunu alıb qalmışam.
Vallah, ani oldu qəfil, çox ani,
Sən hardan gəlirdin, hara getmişən?
Mən burda neyləyim, gözüm qurbanı?

Bu misralar mənə nə vaxtsa yazılmış "Həsrət adası"nı xatırlatdı. Həmin ovqat və duyum, amma şeirin "dayaq nöqtəsi" - davranışı assosiativdir. O şeirdən bəzi misraları nəzərə çatdırıram ki, çağdaş oxucu Musa Yaquba daha fərqli yanaşarlar:

Mən səni pərişan qoyub getmişəm,
Payız günəşinin şüası kimi.
Yəqin çatmaz sənə yalvarışlarım,
Bəndənin Tanrıya duası kimi.
Mən səni pərişan qoyub getmişəm,
Sahibsiz bir kəklik yuvası kimi.
Ruhumda bir qərib nida sızıldar,
O ana kəkliyin nəvası kimi.
... Mən səni pərişan qoyub getmişəm,

Sən orda bir həsrət adası kimi.
Mən burda könlümü söküb-tökmüşəm,
Baharda bir daşqın adası kimi.

Vaxtilə əbəs yazmamışdım: "M.Yaqubun "Həsrət adası" şeirinin yaşı məni maraqlandırır"...

Daha mən xatirə çözləmirəm,
Köhnə dərdlərimi təzləmirəm.
Bir də izim qalmaz çaylar daşında,
Sel coşar üstümdən, daş atar məni.
O köhnə dərdlərim bağrım başında,
Sızlaya-sızlaya yaşadar məni.
Əlim ki, o ələ yetişməyəcək,
O sınıq güzgü ki, bitişməyəcək,
Olmuşda daha nə təsəlli gəzim?
Xatirə yazmağa, yuxu yozmağa,
Heç qulaq asmağa yoxdu həvəsim,
Hanı cəmiyyətin cəm tərəfləri?
Yaşayış tapmağa çəm tərəfləri?

Musa Yaqub payıza tez-tez üz tutur, bunu iki tərəfə yozmaq təbiidir, nəinki yaradıcı adamlar da, adi peşə sahibləri də bu hissi yaşayırlar. Əlbəttə, şairlərdə payız fəslinə qərribə yönüm var: ən yaxşı ovqatına qoşulub, saralmış yarpaqların tökümü, torpağa özlərini tapşırması - kimsəsizliyi, üstəgəl, küləyin budaqlara "ağı" pıçıltısı, bəlkə də peşimançılığı. Payızın xatirələri oyatması. Axı, xatirələr həmişə uzaq illərdən gəlir: ünsiyyət, sevinc notları çox-çox sonralar həzin musiqiyə - rekviyemə çevrilir, şairdən asılı olmadan. Musa Yaqub üçün "payız" məfhumu ömrün çon qılınca kimi təsvirini tapmır. Adətən, şair payızlıgünlərini "son şeir" kimi də vurğulayır. Necə ki, vaxtilə yazmışdı:

Sən xəzan etdiyən çəmənəm həşəm,
Mən quzey ağacı ayağı darda.

Mən yoxam, canımı sənə vermişəm,
Harda saxlayırsan canımı, harda?

Yaxud:

Darıxsan, yanında saxla mehrimi,
Mehrimin yanında bu son şeirimi,
Oxu, zümzümə et, əlvidam olsun,
Bircə yol oxuyan qu quşu kimi -
Bu, mənim son nəğməm, son nidam olsun!..

Bəlkə də haçansa bu şeiri oxuyan oxucu kövrələr, təəssüflənərdi. Axı "son" sözü ruhun son pıçıltısıdır. Amma elə deyil, şairlər payızı yola salır, ovqatından istifadə edib, yenidən "doğulur", yeni payız günlərini yaşayır.

Allahverdi Eminov,

Pedaqogika üzrə fəlsəfə elmləri doktoru, dosen

Musa Yaqub poeziyasından seçmələr

Yaxşı adamları qoruyaq gəlin-
Yaxşılıq kövrəkdir bir duyğu kimi;
Hər cürə tənəyə dözüb dayanmaz.
Yamanlıq mundaqça çubuğu kimi
Bir dəfə əyəndə, buranda sınımaz.

Təmizlik suyunda çimir çöl-çəmən,
Mərdlərin çiyində durur bu həyat.
Ulu təbiətim, yaman xəsisən,
Yaxşı adamları bir az çox yarat.

Getdi eşq yolunda din-imanı bil,
Sevgidə soltanı, hökmüranı bil.
Barı, yada salıb Şeyx Sənanı bil-
Döşündə o kafər xaçı neçindir?

Qürub naxışında durnalar yatar,
Durnanın ahılı qatarı dartar.
Mən ölsəm, bir ovuc torpağım artar,
Koroğlu öləndə Həzi göyərir.

Nə yaxşı bilmişən xəstə halımı
Həqiqət eylədin xoş xəyalımı.
Sənin nəfəsindir, sənin əllərin
Oxşayır ruhumu, ovur alnımı-
Kövrəltdi əlimi isti yaşların...

Var ol, bu istəyə, təmasa görə,
Mənimçin Allaha yalvarışların,
Nə deyim bu nəzir-niyaza görə?..
Mən indi bildim ki, sən mənimləsən...

Qafqaz elimizin uca başıdır,
Dünyanın yonduğu heykəl daşıdır.
Yerin həməsiri, göyün yaşadı
Yer burda saxlayıb dağ karvanını,
Tapıb öz elini, öz ünvanını.

Yolları çox uzun,
göyləri dərin,
Bir də Vətən verib
sevgisi şirin.
Heç bu şirinlikdən doymaq olmadı.
Bir göz qırpımında keçən günlərin
Xoşca anlarını saymaq olmadı.
Bir göz qırpımında neyləmək olar?
Bir qəlb çırpımında neyləmək olar?

Dünyanın zəmisini heç imiş demə,
Dəryanın gəmisini köç imiş demə,
Heçimi, köçümü indi bilmişəm,
İndi bilməyim də gec imiş demə.

Xeyirlə açılan bir al səhərin,
Şəhli ağuşuna axım evimlə.
Mənim görüşümə tələsənlərin,
Durub pişvazına çıxım evimlə.

Bahar gəlib, quzeylərdə hələ qar,
Qara baxdım baxışlarım soyudu.
Tənha çiçək boz daşa da sığınar,
Küləklər də yorar tənha buludu.

Mənim yerim olan yerdə gözləmə,
Hələ heç axtarma, bir də gözləmə,
O məqam yerimi tutub durublar,
Durub elə bil ki, oxlov udublar.

Taleyn qisməti rast saldı bizi.
Yolumuz hardasa qırılacaqsa,
İtirəcəyiksə bir-birimizi,
Xatirəm yadında qalmayacaqsa.
Bu əllər mənimki olmayacaqsa,
Bu tellər mənimki olmayacaqsa
Sən allah, özünə öyrətmə məni,
Hicran qoxusuyla göynətmə məni...

Bu mehr küləyi yerinə düşdü,
Çəmənlər məhəbbət sehrinə düşdü.
Meh vurdu, çiçəklər gəldi baş-başa,
Nə yaxşı aralar aradan gedir,

Külək həzin, bulaq büllur, neylərəm,
Suda daşı saymaq olur, neylərəm.
Sözüm qalır, sinəm dolur, neylərəm,
Sən gəlmədin, mən görmədim bu axşam.

İnsanın rəhmmini qaytaraq geri,
Bənövşə fəhmmini qaytaraq geri,
Qaytaraq dadını güleyşələrin,
Qaytaraq ətrini bənövşələrin.

Görkəmli şəxslərin Musa Yaqub haqqında fikirləri

Musa ənənədən gələn, ancaq fərdi başlanğıcı çox dərin olan şair tipidir. Musada misra bölünmür, bir nəfəs kimi gəlib-gedir.

Cavanşir Yusifli,
Filologiya elmləri doktoru, professor

Musa təbiət şairi yox, bəlkə elə təbiətin özüdür.

Vaqif Yusifli,
Filologiya elmləri doktoru

Musa Yaqubun şeirlərində düşünən və düşündürən təbiət, yaşayan insan, sevən və sevilən bir qəlbin çırpıntıları var.

Mirzə İbrahimov,
Xalq yazıçısı

Zəriflik, kövrəklik Musa Yaqub poeziyasını - həm təbiətə həsr olunmuş şeirlərini, həm də məhəbbət lirikasını səciyyələndirən bəlkə də ən dəqiq sözlərdir.

Anar,
Xalq yazıçısı

Musa Yaqubun şeirlərində düşünən və düşündürən təbiət, yaşayan insan, sevən və sevilən bir qəlbin çırpıntıları var.

Mirzə İbrahimov,
Xalq yazıçısı

Musa Yaqub elə şairdir ki, onun ilk şeirilə son (hətta bizim oxumadığımız) şeirinin tarixini ayırmaq qeyri-mümkündür - dəqiq qənaətimdir.

Allahverdi Eminov,
Pedaqogika üzrə fəlsəfə elmləri doktoru, dosent

Musa Yaqub təbiətdən cəmiyyətə və eyni dərəcədə cəmiyyətdən təbiətə boylanmış şairdir.

Vaqif Yusifli,
Tənqidçi

Musa Yaqub ülvə hisslər, müqəddəs duyğular, böyük amallar şairidir. O, Azərbaycanın ürəyindən qopan ürəyini, bir oğul kimi Azərbaycana həsr edən söz ustasıdır. Musa Yaqub sözlə elə lövhələr, mənzərələr yaradır ki, oxuyanda adam heyrətə gəlir.

Nahid Hacıyadə,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatının dəyərli simalarından olan Musa Yaqubun hər misrasında öz torpağına, Vətəninə, təbiətə və insanlara sonsuz məhəbbət çağlayır. O, dogma diyarın hər daşını, ağacını, çiçəyini, bulağını, çayını şeirə çevirən poetik söz ustasıdır. Bu əzəli və ədəbi müqəddəs mövzu Musa Yaqub yaradıcılığının da əsas qayəsini təşkil edir.

Əlipənah Bayramov,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Musa Yaqub təbiətdən cəmiyyətə və eyni dərəcədə cəmiyyətdən təbiətə boylanmış şairdir.

Vaqif Yusifli,
Tənqidçi

Poeziya tariximizin xüsusi bir mərhələsi olan 60-cılar arasında Musa Yaqub ilkin tanışlarımdandır. O, vaxtlar “təbiət şairi” kimi bilmirəm, böyüdülmüş ya kiçildilən Musa Yaqub mənim nəzərimdə həmişə həyatın sehrli bir parçası olub. Heç kimə bənzəməyən, heç nə istəməyən, gözü tox, halal, öz taleyini yaşayan, pıçıltı ilə amma zəlzələ gücü ilə, danışan : mamırlanmış qaya, ildırım vurmuş ağac, yonqarsız kötük . Böyük Qafqazın misilsiz təbiətindən bir parça...

Şeirinə, sözünə Musa Yaqub qədər oxşayan bir şair, bir insan tapmaq çətindir. Buna görə də nə yazıbsa, nə deyibse özünündür, yəni bənzərsizdir.

Sabir Rüstəmxanlı,
Xalq şairi

Aydınlaşmış insan! Işıqlı insan! Onun yanında maqnit hiss edirsən, böyük cazibəsi var. Ondan qopmaq olmur. Onun xarizması burulğan kimidir. Ona yaxın olmaqdan ehtiyat edirsən. Çünki onun üçün həyatla bağlı heç bir sual mövcud deyil.

Bəhrüz Məmmədov

Musa Yaqub yaradıcılığında sözə sədaqətdə necə təmiz və təmənnəsizdirsə, ailə həyatında da kristal və etibarlıdır. Hər adama belə ikili xoşbəxtlik yaşamaq qismət olmur.

Xeyrulla Ağayev,
yazıçı-publisist

Musa Yaqub poeziyası sözün əsl mənasında təbiətə, onun təbii davamına çevrilə bilən poeziyadır. Musa Yaqub poeziyası adama elə gəlir ki, haçansa təbiətin üzvi bir parçası kimi ondan ayrılıb və bu proses ona görə baş verib ki, insanla təbiət arasındakı əbədi harmoniyayı, poetik qovuşağı vəsf etsin, bütövlüyə, ilkinliyə çağırınsın. Musa Yaqub poeziyasının ən gözəl xüsusiyyəti budur ki, orada bir-birini üzvi şəkildə tamamlayan hisslər axının yaratdığı bədii obraz son dərəcədə görümlüdür. Bu şeirlərdə söz, musiqi və rəsm vəhdətdir.

Cavanşir Yusifli,
Filologiya elmləri doktoru, professor

Musa Yaqubun yaradıcılığı təkcə təbiət şairi olmaqla bitib-tükənmir... Musa Yaqub daha çox vətəndaş şairidir. Onun hələ gənclik yaşlarından təbiət haqqında yazdığı fikirlərin heç biri yalnız təbiət lövhələrinin tərənnümünə həsr olunmayıb. Bütün fikirlərin arxasında mütləq vətəndaş təəssübkeşliyi sərgilənib...

İlk baxışdan sadə görünən Musa Yaqub poeziyasını yetərincə anlamağın çətinlikləri də var. Böyük şairin fikir tutumlarının meyarları nəhəng dəryanın əlçatmaz ənginlikləri ilə müqayisə oluna bilər. Dəryadakı qənimətləri əldə etmək nə qədər çətindir, Musa yaqub dərinliyini də sona qədər anlamaq bir o qədər əlçatmazdır...

Nazirməmməd Zöhrəbli,
Jurnalist

İsmayilli rayonunun mənə görə məşhur olan üç atributundan (“Qızıl Əhməd” alması, “Lahic miskərliyi”, Musa Yaqub) sonuncusu barədə bir neçə söz demək istərdim. “Min illərdi dünyanın ayrı-ayrı xalqlarının şair, yazıçı, tənqidçi, filosofları, estətləri, bir sözlə, söz adamları şeirin nə demək olduğunu, onun tərifini söyləməyə çalışsalar da, deyilmiş fikirlərin sırasında çox tutarlısı, dərini, sanballısı olsa da bu günəcən şeirin, poeziyanın mənasını açan, tam ehtiva edən fikir olmayıb, çox güman, indən belə də olmayacaq. Mənim poeziya barəsində tamamlanmamış fikrim belədir – Poeziya, həm də Musa Yaqub yaradıcılığı...”

Azər Abdulla,
Şair, yazıçı

Musa işıqlı, ziyalı, nurlu şəxsiyyətdir. Böyük ürəyinin, vücudunun içi də təbii işıqla doludur. Şair var ki işığını ancaq daxilində saxlayır və heç kəsi ona şərik qoşmaq istəmir. Musa isə fərqli şəxsiyyətdir, zərrəcə sevinc payını da insanlarla bölüşməyi bacarır, qəlb açıqlığı, ürək genişliyi onu hamının sevimlisinə çevirib. Musa Yaqub ədəbiyyatımızda yeri elə özünün böyük, işıqlı ürəyi boydadı...

Ağacəfər Həsənlı,
Şair

Musa Yaqubun əsərləri**Kitablar****1966**

1.Yarpaqlar oxuyur: şeirlər / Musa Yaqub ; red. İ.Tapdıq.-Bakı: Azərnəşr, 1966. - 28 s.

Kitabın içindəkilər: “Bəlkə də”; “Burda hər meşənin min cür ağacı”; Lalə; Damla; Yaylaqlar gözəldir; Güllə gəzdirən maral; Qış lövhəsi; Həyat və sükut; “Çiçəklərin salmasın qoy başını aşağı”; “Yarpaqlar bir cürə danışır, dinir”; Qayalar; Meşələrə bahar gəlir; Təbiət yatır; Babadağ; “Əsrimiz...”; Dağlara dəniz gəlib.

1970

2.Bu məhəbbət yaşadar məni: şeirlər: / Musa Yaqub; red. İ.Tapdıq; rəs. K.Quliyev. - Bakı: Gənclik, 1970.-72 s.

Kitabın içindəkilər: Cəsarət; Qara dəniz; Təzə bina; Payız duyğuları; İsgəndər quşları; Nazim həsrəti; Ata olanda; Ömrümün bir parçası; Meşəçilərin nəğməsi; Bahar; Payız bənövşəsi; Cavanşir qalası; Cəfəkeş; Kiçik bir lövhə; Dağlar; Ana ömrü; Dörd lövhə; Günəş Doğar; Cakonda; Bənzəyiş; Dağlar çox qərribə olur gecələr; İkimiz nə olaq; Qayıdacaq; Hacıkənd; Yarpaqlar oxuyur; Aprel gəlib; Yarpaqlar töküləndə; Uşaqlıqdan fraqmentlər; Pəncərəmi döyür qar; Bir də qayıdım baxım; Əbədi; Bir vaxt səsləyərəm; Hər məktubdan bir sətir; Bu məhəbbət yaşadar məni.

1973

3.Mənim kainatım: şeirlər / Musa Yaqub; red. Ə.Salahzadə; rəs. Ələşrəf.-Bakı: Gənclik, 1973.-87 s.

Kitabın içindəkilər: Mənim kainatım; Torpaq; Münəvvər; Vahabsız; Aşıqsayağı; Şuşa; Xan qızı; Budapeşt; Dunay... Dunay...; Şandor Petefinin heykəli önündə; “Nə fərqi...” ; Olaydı... Olaydı; Od oğlu; Müəllim ömrü; Heyfim gəlir; Ürək... Çiçək; Görəsən; Sevincə nə var ki; Şair; Sağlıqlar; Bir görüşlə; “Çiçəyi...”; Bir saatlıq mehribanlıq; Qoşma; “İnsan köməyinə...”; “Bu dünyada...” Ata itirmişəm;

Təkərlər üstündə bir ev istərəm; “Ulduztək üstümə”; Göy göl; Şeirsiz günlərim; “Yollar”; Yağış yağır; “Deməyin, qızıdır”; Dünyadan bir görünüş; Qoruyaq gəlin; “Dodaqda söz dondu”; Yaylaqdan köçəndə; “Ətraf ot qoxulu”; Arı pətəyi; Gər ağacı ay işığında; Kəndim... evim; “Sizə arxalandım”; Şirvan alverçisi və Nəsimi.

1977

4. Üzü bəri baxan dağlar: şeirlər və poemalar /M.Yaqub ; red. M. Şükür.-Bakı: Azərnəşr,1977.- 93 s.

Kitabın içindəkilər: Veteran Bakı, Açıq süfrə; Könlümdə xeyirxah adamlar yaşar; Təzə əkin; Zəngilanda bir vadi var; Bir gecə gül bağında; Günəşin son şüası və qızılı yarpaqlar; Yenidən; Beyitlər; Yorulmaz; “Dərədən qalxdı bir səs”; Sən oxayanda, Leyla!; Uzaqda, dənizdə bir işıq yanar; O yerdə; İncimə; “Yanğısı nə olar...”; “Torpağı duymazsan”; “Böyük ustadları...”; “İki qəlbin işığında...”; Gəlmisənmi...; Təkqayada bitən vələs; Atamın xatirəsinə; Qaraqaclar; “İndi bildim...”; Ölən gəmilər; Əgər...; Bağışla məni; Beş-altı günlük; Yarpaqların payız söhbəti; Dağlar, məni qəbul edin; İndi desəm nağıldır (Poema).

1979

5.Yaxşı ki, sən varsan : şeirlər və lirik poemalar /M. Yaqub ; red. Ağasəfa.-Bakı: Yazıçı,1979.- 130 s.

Kitabın içindəkilər: Torpaq... Torpaq... “Bəlkə də...”; “Burda hər meşənin...”; Yaxşı ki, sən varsan...; İki çinar yan-yana; Çinardüzün hekayəti; Dağlar qərribə olur gecələr; Kəndim... evim...; Dağlara dəniz gəlib; “Qəbristan gül açıb...”; İsgəndər quşları; Dünya;**Bir sim üstə:** Gözüm görə-görə...; “Leyləklərin çöp yuvası...”; “Ətraf ot qoxulu, çiçək qoxulu...”; “Yollar...”; Buraxma məni; “Buludlar toqquşub...”; Bir görüşlə; “Saçını oxşayıb...”; İkimiz; **Bu yay da belə keçdi:**Payızın göy xalçası; Bu yay da belə keçdi; Güllə gəzdirən maral; Meşəçilərin nəğməsi; “Günəş doğar”; Quraqlığa yağış yağır; Bənzəyiş; Dünyadan bir görünüş; “Bir eşqimə...”; “Şeytanaşaşılın”; “Dedin danışmayım...”; Tərəflər; “Şeirin son mənzili...”; Naməlum əsgərin qəbri üstündə bir anlıq sükut; Namərdlər; Yaşıl pərdələr; Əhəng daşı;

...Və başqaları; “Ulduztək...”; Yaxşı adamları qoruyaq gəlin; Nazim həsrəti; Ana ömrü; Demə bədgümanam; Ağlamayan uşaqlar;

Lirik poemalar: Neft daşlarında gecəyarı; Ad; Quşların qış söhbəti; Dəyirman.

1983

6. Bir sim üstə: şeirlər və poemalar /Musa Yaqub; red. T.Bayram; rəs. K.İsgəndərov. – Bakı: Yazıçı, 1983.-255 s.

Kitabın içindəkilər: Torpaq; “Böyük fikir qanadıyla...”; Bir yaz gecəsində; Təzə əkin; “Burda hər meşənin...”; Yaxşı adamları qoruyaq gəlin; Qafqaz; Göy-göl; Könlümdə xeyirxah adamlar yaşar; Dünya; Yaxşı ki sən varsan; Bəs mən nəyə bənzədim; Aşıqsayağı; Təmizlik suyunda; Dünyadan bir görünüş; Xan qızı; Şuşa; Ustad Şəhriyara; Bir qış mənzərəsi; Ağlamayan uşaqlar; Cavanşir qalası; Karvan, götür məni apar özünlə; Atamın xatirəsi; Sən oxuyanda, Leyla; Bu payız; Bu qatarda; Ölən gəmilər; Tənhalıq; Biz də ağaclar kimiyyik; Xeyli yaşadacaq bu ümid məni; Ürəyim əlində olan vaxtları; İncimə; Qaldı; “Gördüm yol ayrıcında...”; Tərəzi; Bu yazı da gördük;

İnsan köməyinə ehtiyac duyub; Yaşıdlarım... Yaşıdlarım; Təhqayada bitən vələs; Zəmidə tək qovaq vardı...; Zəngilanda bir vadi var; O yerdə; Bir alma bağı haqqında elegiya; Ürəyimin yarısı; Bir gecə gül bağında; Əgər; Qarağaclar; Olmasa, olsa...; Dağlar qərribə olur gecələr; Ana ömrü; Nazim həsrəti; İsgəndər quşları; Ömrümün bir parçası; Bir ünvanım vardı...; Ata olanda; Təbiət yatır; Lalə; Müəllim ömrü; Dağlar; Qəfil bir atəş; Mənim ümid şeirim; Gəlmisənmi...; Mən də eləyəm; Sən gəlmədin, mən görmədim; Ürək... Çiçək...; Axşama bax, qara saçlım; Buraxma məni; Qoşma; Bu gün elə o gündür; “Yoxsa gəlib-qayıtdığın”...; “Ətraf ot qoxulu, çiçək qoxulu”; “Saçını oxşayıb ancaq küləklər”; “Sana gör necə bənddir.

Poemalar: Un işığı; Hər məktubdan bir sətir.

1985

7. İki qəlbin işığı: şeirlər / Musa Yaqub; red. M.Ələkbərli; rəs. L.Sibirova. – Bakı: Gənclik, 1985.-123 s.

Kitabın içindəkilər: Göyərçinlə uçmaq olmur; İnanıram; Gəlmədi; Nə yaxşı; İsmayılı zəlzələsi; Qorxuram şeir yazmağa;

Yaşamaq və həyat; Səhər şəfqətinə düşən durnalar; Payıza baxıram; O mən elə mən özüməm; Özümüzü qocaltdıq; Tərəflər; Sözüm; Körpülər; Bir yaz gecəsində; 1983; **Hər kəs mənim kimi kövrələ bilməz:** Bu yazı da gördük; Hər kəs mənim kimi kövrələ bilməz; Bu yay da belə keçdi; Payızın göy xalçası; Bir anamın şeiri; Sonuncu şeirin; Gördünmü; Haqlidi... Haqsızdı; Dünya bir səbirlidir; Birdən Bu işlərə qarışan olar; Qarağaclar; Əhəng daşı; Yaşıl pərdələr; “Şeytana daş atılan”; Salam, ürəyim! ; “Tərəflər əl verib...”; Salam, ay İsgəndər;

Çinar düzün hekayəti; Sözə toxunma; Gözüm görə-görə...; Niyə gəlmisən?; Sənin pəncərəndə mənim ürəyim; Mən bir quru budaq kimi; “Tərs kimi bir çiçək bitib yanımda”; Bir də gəl; Şəhotu; Qırqovul; Şehirli ocaq; Quşların qış söhbəti; Min ilin bir gecəsi.

1988

8. Mənim sevgi taleyim : şeirlər /M. Yaqub ; red. M. Əliyeva.-Bakı: Yazıçı, 1988.-132 s.

Kitabın içindəkilər: Ömrün yaşıl ümidi:Gərək bu sözümü daşlara yazım; İnam; Ömrün yaşıl ümidi;Yola çıxanda;Əlli yaşım; Bir şair dostuma məktub; Səndən sonra;1985-ci ilə məktub; O,mən elə mən özüməm...;Məndə o, nəşənin dalınca düşüb...; Mənim ürəyimdə bir nəğmə yatır...; Yangısı nə olar bir alışqanın?...;Gör məni hayana gətirdi bu yol; Ürəyim əlimdə olan vaxtları; Leyləklərin çöp yuvası boş qalıb...; Beytlər;Bu payızın dərdi götürüb məni...; Bu qar...; Bu badam ağacı qurumuşdu ki...; Qaldırmışdılar ayağa Səməndəri...; Bir elli dağlar; Bir payızlıq ümid; Atam...atam; Pərt olma;Bir gülün...; Özümü qocaltdıq; Namərdlər; Xaqaniyə oxşatma;Yay vaxtından qış vaxtına; Elə bildim...; Sizə bir şeir oxuyum; **Tərəzi:** Bir günah sənin,bir günah mənim; Bu daşın altından nələr çıxacaq;Karusel; Vardır ömür mənzilinə...; Mən heç bu dünyadan razı qalmaram; Bu ağacı kim calayıb görəsən?; Nə bilim bəlkə də haray qoparır...; Ağır, yüngülü yerbəyer eylər...; Özümə şikayət; Olmalıdır; Gəlib gördüm ki...; Birdən bu işlərə qarışan olar...Və başqaları; Bir iclasın təəssüratı;Gördüm yol ayrıcında...;Zəmidə tək qovaq vardı...;Ürəyimin yarısı; **Mənim sevgi taleyim:**Taleyin qisməti; Gəl; Son görüşdə; Olmur; O günümüz üçün; Aşkar sözüm; Dodaqları çatlamış...;

Saxla həsrətimi; Sənin günahındır...; Üzü tanrı üzüydüümü?..; Mənim sevgi taleyim; Həsrət adası; Bu sevgi yenidən ayıldı məni; Mən sənin könlündə; Qalmaz oldumu; O vaxt; Qərribə qismətlər var bu dünyada...; Mən gərək...; Baharın yarpaq töküümü; Bir sən idin...; Ürəyimin dərin bir guşəsində; Sənin dəftərçən üçün; Bənövşə gileyi; Köhnə dəyirmanı sözüm; Bir gecə yarı;

1992

9. Ürəyimdə yerin qaldı: şeirlər /Musa Yaqub; red. Z.Şahsevənli; rəs. M.Məmmədov.–Bakı: Gənclik, 1992.–168 s.

Kitabın içindəkilər: “Mən ki daha günəş ola bilmərəm...”; Koroğlu uverturası; Ayrılıq; Açılıb-yumulan çinar yarpağı; “Biz dünyadan, dünya bizdən gileyli”; Bu kənd qəbirstanı özündən böyük; Gördüm; İlahi, bu körpə necə böyüyüb; Göyərçinlə uçmaq olmur; “Böyük fikir qanadıyla”; Yaxşı adamları qoruyaq gəlin; Xəzanda bir əsim bahar küləyim; “Mənim ürəyimdə bir nəğmə yatır”; Karvan, götür məni apar özünə; Atamın xatirəsinə; “Yanğısı nə olar bir alışqanın?”; Heyf... heyf...; Ey əldə ləngiyib, dildə quranlar; Çətindir; Gör məni hayana gətirdi bu yol; “Təbiət baharın nəğməsində ram”; “Leyləklərin çöp yuvası boş qalıb”; Günəşin son şüası və qızıl yarpaqlar; Çay hellənib bənddən çıxıb; “Nədir ilkin yazın ilkin nəğməsi”; “Qızlar, mənə əlinizi göstərin?”; Bu payız; Dağlar çox qərribə olur gecələr; Bir anın nağılı; O qayanın daş ovcu; Nə yaxşı; O elə mən özüməm; Bir yaz gecəsində; Heç kəs mənim kimi kövrələ bilməz; Şəhidlərə bahar salamı; “Şəhidlərim”; “Babadağın salamını yetirim”; Qızıl balığın son mahnısı; “Daş altında qalan tumlar yanarmış”; Qayıdaq”; Sapı özümüzədən olan baltalar; “Tamahkarlar, nəfskarlar, zəlillər”; “Çıxıb, qaranlıqdan çıxıb”; Çinardüzün hekayəti; Mən çəkmişəm cəfanı; Görünmür; Güzəşt; Səbir kasası; Ürəyimdə; Bir əsim nanə yarpağı; “Hicranımsan, əzabımsan, ahımsan”; Taleyin qisməti; onda biləcəksən; Arxayın olsam; Qəfil bir atəş; Niyə gəlmisən; Sənin pəncərəndə mənim ürəyim; “Sən bir vəfasız çiçək”; Yəqin heç sənin də yoxdu xəbər; Qırqovulam, təkəm mən; Dəyirman; Babadağın ağ dumanı.

10. Nanə yarpağı : Şerlər və lirik poemalar /M.Yaqub; r ed.: Şirindil.- Bakı: Sabah, 1996.-388 s.

Kitabın içindəkilər: Bu dünyanın qara daşı göyerməz;

Məhəbbət; Öyrətmə özünə öyrətmə məni; İki qəlbin işığında yol gedən; Mən də eləyəm; Gəlmisənmi; Gözüm görə-görə; İndi bildim tək qovaqlar nə çəkir; Mənim ümid şeirim; Eləmədiklərim yandırır məni; Sən gəlmədin, mən görmədim...; Saçını oxşayıb ancaq küləklər; Ətraf ot qoxulu, çiçək qoxulu; Yoxsa gəlib qayıtdığın; Bu gün elə o gündür; Qəfil bir atəş; Buraxma məni; Axşama bax, qara saçlım; Ürək... çiçək...; Xeyli yaşadacaq məni bu ümid; Dodaqları çatlamış; Mən bir quru budaq kimi...; Niyə gəlmisən?; Sənin pəncərəndə mənim ürəyim; Tərs kimi bir çiçək bitib yanımda; Ürəyimdə; Ürəyimin dərin bir guşəsində; Bu gülün...;Baharın yarpaq töküümü;Sənin günahındır; Saxla həsrətimi; Bir sən idin ...; Mən gərək; O günümüz üçün; Aşkar sözüm; Göl;Olmur; Son görüşdə; “Min ilin bir gecəsi” poemasından; Odvarın mahnısı; Mənim sevgi taleyim; Həsrət adası; Bu sevgi yenidən ayıldı məni ;O vaxt;Qərribə qismətlər var bu dünyada; Qalmaz oldumu; Mən sənin könlündə;Bir gözəl keçir; Mən könlü gileyli, sən qəlbi sınıq;Uğursuz yolu da uğurlandıran; Dedi bu qanadla necə uçarsan; Onda biləcəksən ;Arxayın olsam; Mən sənin könlündə ölən sevgini;Bir əsim nanə yarpağı;Gün altında yanan səhra kimiyəm;Güllərimiz qar altında üşüyür; Yəqin heç sənində yoxdur xəbər; Sən bir vəfasız çiçək; Apar məni bu ümidin dalınca; Bir ilahi sevgi yolunda;Etiraf eylə;”Bir ad altında”; İstər sevgili ol, istər bacı ol; Əlçatmaz bilmişəm səni həmişə;Gör kimi bilmişəm özümə yaxın; Hicranımsan, əzabımsan, ahımsan; Gözlə baxmağında qadağan oldu; Hər iki tərəfdə and içən bizik; Başqadır; Tale qarğıyıb bizi; Bir anın yüz gileyi; Aparım səni;Sən varsan mənimçün ,bəş mehrin hanı?; Bu sevda qovdu məni; Hansı yerdə hansı,dildən; Bir qəfil şaxtadan gülüm sızıldar; Klassiklərə bənzətmə; **Təbiət:**Dağlar qərribə olur gecələr;Gör məni hayana gətirdi bu yol; Qaldı; Yaşıllarım ... yaşıdlarım; Zəmidə tək qovaq vardı...; Bu payız; Bir yaz gecəsində; Beytlər;Təkqayada bitən vələs; Dağlar; Zəngilanda bir vadi var; Zərnəvada bağlar gördüm; Payız duyğuları; Günəşin son şüası və qızılı yarpaqlar;

Dağlar mənə qəbul edin; Təbiət yatır; Lalə; Burda hər meşənin min bir ağacı; Qafqaz; İsgəndər quşları; O yerdə; İnam; Bu qar...; Yay vaxtından qış vaxtına; Məni aparma; Bir elli dağlar; Gərək bu sözümü daşlara yazam; Torpaq; Təzə əkin; Gər ağacı ay işığında; ...Bu yazı da gördük; Aşıqsayağı; Təmizlik suyunda; Dünyadan bir görünüş; Xoş bir əhval...; Bir qış mənzərəsi; Göyərçinlə uçmaq olmur; Bu kənd qəbirstanı özündən böyük; Nə yaxşı; İsmayılı zəlzələsi; Uzaqda dənizdə bir işıq yanır; Səhər şəfəqinə düşən durnalar; Payıza baxıram; 1983; Bir ananın şeiri; Bir ananın nağılı; Qızıl balığın son mahnısı; Payızın göy xalçası; Yaşıl pərdələr; Bu badam ağacı qurumuşdu ki...;

Gəlmədi; Yaxşı ki, sən varsan; Dünya; Kəndim...evim; Dağlara dəniz gəlib; Mənim kainatım; Yenidən;

Şəhidlərə bahar salamı; Açılib-yumulan çinar yarpağı; Bu gələn bahardan; "Torpağa sitayiş" silsiləsin-

dən; Bir eşqimə hicran möhrü basılmış; Bu baharda; Bir budaq payız;

Ağ ömrüm, qara ömrüm: Alnımda ömrün yazısı; Leyləklərin çöp yuvası boş qalıb; Yaxşı adamları qoruyaq gəlin; Atamın xatirəsinə; Bu axşamın son mahnısı oxundu; Qaldırmışdılar ayağa Səməndəri; Xəzanda bir əsim bahar küləyim; Ayrılıq; Keyli yaşadacaq bu ümid məni; Yanğısı nə olacaq bu alışqanın; Böyük ustadları oxuyan zaman; Mənim ürəyimdə bir nəğmə yatır; Karvan götür məni apar özünə; Anamın məzarına layla; Sarıyım yaramı sarğılar ilə; Şıx Mahmud baba; Zülmün nağılı; Bir ilahi gözəl gəlin; Qalib; Bir qırıq sim; Hara gedir bu karvanım; Birdən-birə; Könlümdə xeyirxah adamlar yaşar; Beş-altı günlük; Görəsən...; Dərədən qalxdı bir səs; Bu göyqurşağının; Bu qatarda...; İncimə; İnsan köməyinə ehtiyac duyub; Bir gecə gül bağında; Ürəyim əlində olan vaxtları; Tənhalıq; Nazim həsrəti; Ana ömrü; Əlli yaşım; Xaqaniyə oxşatma; Bir payızlıq ümid; Böyük fikir qanadılla; Atam...atam; Ustad Şəhriyara; Ağlamayan uşaqlar; Sən oxuyanda, Leyla; Qorxuram şeir yazmağa; O elə mən özüməm; Özümüzü qocaltdıq; Heç kəs mən-im kimi kövrələ bilməz; Nədir ilkin yazın nəğməsi; Yasnamə; Sana gər necə bənddi;

Daş –tərəzi-bənövşə çəkisi: Bir günah sənə, bir günah mənim; Yurdun səhra mahnısı; Gördüm yol ayrıcında bu sufi daşdı; Biz dünyadan, dünya bizdən gileyli; Təbiət baharın nəğməsində ram; Tərəzi; Əgər; Qarağaclar;

Ağrı, yüngülü yerbəyereylər; Ürəyimin yarısı; Nə bilim bəlkə də haray qoparır; Mən heç bu dünyadan razı qalmaram; Bu daşın altından nələr çıxacaq; Karusel; ...Və başqaları; Namərdlər; Birdən bu işlərə qarışan olar; Bir iclasın təəssüratı; Əhəng daşı; Birinin bar verir güya söyüdü; Daş altında qalan tumlar; Səbr kasası; Çıxıb, qaranlıqdan çıxıb; Bu ağacı kim calayıb görəsən?; Qəlb isinməz işartından; Görünmür; Bu cığırdan yol olmadı; Yağ suya qarışmaz; Çay hellənib bənddən çıxıb; Bənövşə çəkisi; Bənövşə gileyi; **Ah bu dünya:** Heyf...heyf; Çətindir; Şükür Allaha; Aşkar bu gündədən dünənə baxım; Gördüm; Bu günün adamı...; Qayıdaq...; Sapı özümüzədən olan baltalar; Kəndçilər, bazarçılar, şeirçilər; Hələ...; Ey eldə ləngiyib dildə quranlar; Axır ki, belə...; Haray; Ah, bu dünya...; Bu qədər yol ...;

Dəyirməndə un işığı (Lirik poemalar): Köhnə dəyirman sözüm; Un işığı; Məhəmməd Hədinin şeir bazarı;

Kölgədə ağlar bir üzüm...(son illərin şeirləri): Kölgədə ağlar bir üzüm; O hansı mahnıydı...; Könlümün qanadları; Payız durnam; Aman payız; Könlünün könlümdən yoxdur xəbəri; Baharı gözləyirəm; BMT; Biz hara gedirik...; Öz günahım; Olmaz; Qızıl gül; Belə görməmişdim; Ömür seçkisi; O mavi axşamda, mavi salonda; Daha külə dönmüş soyuq ocaqdı; Sənin yanında; Dad, ey dünya!; Yanğı; Tənhadı; Bu pəncərə sənə eynəyin deyil; Dünyanın zəmisini; Dərdimi, əzabımı; Sabir dərdi; Bu çay azadlıqdır...; Dünyanın salamat adamı azdı; Bir əsgərin Tanrı duası; Öyrəşdi; Millət...millət; Hardasız. hardasız, insan adamlar?; Heyf, Millətim!; Seçki marşı.

1999

11. Payızdan yaza yol varmı...: şeirlər /Musa Yaqub; red.Ələvsət Ağalarovrəs. Taleh Məlikov.- Bakı: Azərənşr, 1999.-72 s.

Kitabın içindəkilər: Harda qalır görəsən; Sənə və mənə; Ürək telim buz bağladı...; Arxada xəzəllər danışın...; Çəçən tarxi; O ümidlərə ki, mən inanırdım; İlahi, mən hara gəlib çıxmışam; Vidanamə; Yer üzü; Quru arxın ümid suyu; Eh vah, Vətən; Burax məni, çıxım gedim azadlığa; Sənin üçün; Ay ilahi xanım...; Şair Məmməd İsmayıl məktub; Darıxır; Bir ilin bənövşə anı; Hara gedir; Xalqım; Dəmirçixanada marş; "Yoldaş, səni kim apardı..." ; Açıldı; Neçindir; Aparır məni; Ümid... Ümid...; Öz üstümdə ağlamağa gəlməmişəm; Mən belə bilməzdim; Yemişən ağacı;

Mən gərək...; Göyərir; Hələ ki; Son görüşün sonuncu anı; Yaşıl heykəl; Ulduz falı; Qobustanda daş ömrümüz; Ümidli dünya; Alqış gedir, qarğış gedir...; Ah, insan; Qayıtmışam, gəlmişəm; Halın necədir?; Tənha könlüm...; Bir də görəcəyik; Yunis İmrənin ruhuna; Bu məddahlar; Təzələnsin; Könlüm; Nə deyim; Sevgi məktubu; Apar məndən; Seçki qutusu haqqında mahnı; İndi bildim tək qovaqlar nə çəkir; Ətraf ot qoxulu, çiçək qoxulu; Bu sevgi yenidən ayıldı məni; Eləmədiklərim yandırır məni; Ürəyim əlimdə olan vaxtlarım; Həsret adası; Ürəyimdə; Öyrətmə özünə, öyrətmə məni; Qəfil bir atəş; Axşama bax, qara saçlım; Qərribə qismətlər var bu dünyada; Mən könlü gileyli, sən qəlbi sınıq; Onda biləcəksən; Bir əsim nanə yarpağı; Güllərimiz qar altında üşüyür; Apar məni bu ümidin dalınca; Hicranımsan, əzabımsam, ahımsan...; Ayrılıq; Klassiklərə bənzətmə; Tənhalıq; Bir iclasın təəssüratı; Yurdun səhra mahnısı; Hara gedir bu karvanım?; Bir qırıq sim; Çay hellənib bənddən çıxıb; Qərb isinməz işartından; Anamın məzarına layla; Muxalifətəm; Ah, bu dünya; Haray; Gördüm; Heyif... Heyif; Çətindir; Haqlıdı...Haqsızdı; Bir Çili şəhidinin dilindən; Ömrün yaşıl ümidi; Xəqaniyə oxşatma; Zəmidə tək qovaq vardı; Bir elli dağlar; Mən heç bu dünyadan razı qalmaram; Bu gülün; Yay vaxtından qış vaxtına; Əlli yaşım; Ustad Şəhriyara; Birdən ürəyimin qaynadı qanı; Təzə əkin; Lalə; Dağlar, məni qəbul edin; Beş-altı günlük; Ağır-yüngülü yerbəyer eylər...; Ömür seçkisi; Gördüm yol ayrıcında bu nə sifahi daşdı...; Salam, ay İsgəndər; Payıza baxıram; Məni aparma; Beytlər; Bir yaz gecəsində; Bu payız; Karusel; Bir günah sən, bir günah mən; Birinin bar verir, güya söyüdü; Bənövşə gileyi;

İki lirik poema: Dəyirman; İndi desəm nağıldır.

2012

12.Dövrün dəyirmanı: poemalar, şeirlər... / Musa Yaqub; red. N. Zöhrəbli; - Bakı: CBS, 2012.-

576 s.

Kitabın içindəkilər: Poemalar: Dəyirman; İndi desəm nağıldır; Epiloq əvəzi; Un işığı; Köhnə dəyirman sözüm; Min ilin bir gecəsi; Babadağın ağ dumanı; Ad; Məhəmməd Hadinin şeir bazarı;

Dünyanın Lələ dərdi; Sual; Bu məhəbbət yaşadar məni; Hər məktubdan bir sətir; Qırqovulam, təkəm mən; Neft Daşlarında gecəyarı; Qobustanda daş ömrümüz; Şirvan alverçisi və Nəsimi; Bənövşə gileyi; Quşların qış söhbəti; İki qəlb, iki dünya;

Seçmələr: Gördüm yol ayrıcında; Bəlkə də; Burda; Dağlar çox qərribə olur gecələr; Bu dünyanın qara daşı göyərməz; Bir yaz gecəsində; Beş-altı günlük; Gör məni hayana gətirdi bu yol; Payız durnam; Buynuza qar yağır; Səhra yağışı; Köhnə bağlar; Atamın xatirəsinə; Ümitsiz olanda; Gördüm yol ayrıcında; Atam... atam...; Tərəzi; Alnımda ömrün yazısı; Uzun gecələr gəlir; Yurdun səhra mahnısı; Anamın məzarında layla;

Dövrün dəyirmanı: Dünya zəmis; Bir günah sən, bir günah mən; Dünya; Burax məni, çıxım gedim azadlığa; Mən bu heç bu dünyadan razı qalmaram; Birdən bu işlərə qarışan olar; Sapı özümüzədən olan baltalar; Səbir kasası; Karusel; Zülmün nağılı; Çətindir; Ah, bu dünya; Ruhumla söhbət; İlahi mən hara gəlib çıxmışam; BMT; Biz hara gedirik; Ömür seçkisi; Dağdağan daş içində; Tamaşa; Çəçen tarixi; Xalqım; Darıxır; Günümüzün mənzərəsi; Quzey; Hara gəldi çıxdı; Saxlamışıq; Çörək pulu; Salam dağdağanım; Mən kiməm; Qırğın; Kəndir; Heyif... heyif; Sevincə nə var ki;

Sevgi sətirləri: Taleyin qisməti; Sənin pənəcərəndə mənim ürəyim; Eləmədiklərim yandırır məni; Onda biləcəksən; Saxlayanım var; Qorxuram yaman; Çatarmı; Klassiklərə bənzətmə; Harda qalır görəsən; Buraxma məni; Bu sevgi yenidən ayıldı məni; Bir gözəl keçir; Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü; Bir əsim nanə yarpağı; Aparım səni.

Yeni şeirlər: Açıq qoydum qapımı ümid girsən içəri; Burda Yoxam; Yalan; Nə olacaq, olacaq; Hələ gözləmə; İndi yaşamaq da bir oyun olub; Açıq qoydum qapımı; Qalıb; Ümidin sarı qanadı; Bağrım başı, gözüm yaşı; Günəbaxan zəmisinin son mahnısı; Gedir; Dua; Pətəkdən qalmış arılar; Kölgələr... Təhlükələr; Pay bölgüsü; Aparır; Bir az xoş əhval.

Ömür yoldaşım Zöhrənin xatirəsinə: Dərdimin yanında durma; Yaxşı ki; Cüt misra; Kimsə gözləyir; Getdilər; Baş daşına yazı; Nə deyim, vallah; Bir payız tənhalığı.

2014

13. Sevgi şeirləri: şeirlər / MusaYaqub; red. N. Zöhrablı; - Bakı: Qanun, 2014.- 176 s

Kitabın içindəkilər: Öyrətmə özünə, öyrətmə məni; O sevgidən heyf! ; Gəlmisənmi; Buraxma məni; “Saçını oxşayıb ancaq küləklər”; Eləmədiklərim yandırır məni; Sən gəlmədin, mən görmədim; Mənim ümid şeirim; Qəfil bir atəş; Axşama bax, qara saçlım; Bir adı gizlinə; Sənin pəncərəndə mənim ürəyim; Niyə gəlmisən?; “Tərs kimi bir çiçək bitib yanımda”; Bu gülün; Gəl; Son görüşdə; Olmur; O günümüz üçün; “Dodaqları çatlamış”; Saxla həsrətimi; Sənin günahındır; Mən sənin könlündə; Bu sevgi yenidən ayıldı məni; Həsrət adası; O vaxt; Qəribə qismətlər; Baharın yarpaq tökümü; Arxayın olsam; Onda biləcəksən; “Dedin bu qanadla necə uçarsan”; Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü; Mən könlü gileyli; Ayırma; Bir əsim nanə yarpağı; Bir gözəl keçir; “Gətirdiyin güllər qaldı mənimlə”; Bənövşə ömrü; Başqadır; Yoxdur; Saxlayanım var; Yoxdur xəbərim; Mən də eləyəm; Bir ilahi sevgi yolunda; Apar məni bir ümidin dalınca; Etiraf eylə; Bu sevdə qovdu məni; Əlimin, dilimin dərdi; Klassiklərə bənzətmə; Qocalığım bir eşqinə ağlayır; Qorxuram yaman; “Könlünün könlümdən yoxdur xəbəri”; Qızıl gül; “O mavi axşamda, mavi salonda”; “Daha külə dönmüş soyuq ocaqdı”; Sənin yanında; Tənhadı; “Bu pəncərə sənin eynəyin deyil”; “Dərdimi, əzabımı”; Harda qalır görəsən; Sənə və mənə; Vidanamə; “Ay ilahi xanım”; Sevgi məktubu; Mənə danışma; Bu yol bizim yol idi; Tapdım!... Tapdım!...; Yalvarış; Olub; Payız durnam; Nə deyim, vallah; Yaxşı ki; Cüt misra; Kimsə gözləyir; Başdaşına yazı; Bir payız tənhalığı; Zəriflik; O nə sevdə idi?; Dünyanın ömrü.

2019

14. Sevgi şeirləri: şeirlər / MusaYaqub; red. N. Zöhrablı; - Bakı: Qanun, 2014.- 176 s

Kitabın içindəkilər: Qoruyaq gəlin; Sal mənim çiyinə ağırlığını; Tərəzi; Təmizlik suyunda; Ustad Şəhriyara; Bu göy qurşağının; Bu qatarda; Gərək bu sözümü daşlara yazam; Ulduztək üstümə səpələn, ey qar; Bu qar; Vardıq ömür mənzilinə; Olmur; “Koroğlu” üverturası; Şəhidlərə bahar salamı;

Bağışlasın; Yer üzü; Vaxt növbəsi; Niyə; Çiçəyim çırtladı; O dedi, bu dedi; Miyanə ömür; Bu məddahlar; Dövrən, sıxma məni; Bir xoşbəxt şair idim; Etiraf; Məmur, şeir oxumayın; Kölgələr... Təhlükələr; Birdən bu işlərə qarışan olar; Çoxdur hələ; Ola bilməz; Göydən yerə; Ağır-yüngül eyləməyəm payımı; Aman göylər; Hələ mən yaranmamışam; Buynuz qar yağır; Kibrisə Azərbaycan salamı; Ah, bu aləm; Heçnə bilmirik hələ; Neylərəm; Görüş; Mənim kainatım; Təbiət baharın nəğməsində ram; Qaldı; Yaşadılarım... yaşadılarım; Sana gör neçə bənddi; Qalıb; Bağrım başı, gözüm yaşı; Bir elli dağlar; Xaqaniyə oxşatma; Gəlib gördüm ki...; Mən heç bu dünyadan razı qalmaram; Yunis İmrənin ruhuna; Halın necədi; Tənha könlüm; Ümid... Ümid; Qalmaqal; Aşıq Əhlimanı; Bəlkə də borcundan çıxmam, Vətən; Bu dünyanın qara daşı göyerməz; Bir günah sənin, bir günah mənim; Mən kiməm; Qırğın; Öz üstümdə ağlamağa gəlməmişəm; Mən belə bilməzdim; Neçindir; “Yoldaş, səni kim apardı...”; Dünyanın zəmisini heç imiş; Dünyanın; Tanrım, o nə gözlər idi?!; İnanıram; Bir də görəcəyik; Bir eşqimə hicran mehri basılmış; İkimiz...; İncimə; Uzaqda, dənizdə bir işıq yanar; Qədim bir nəğməni dinləyərkən; Deməyin qızıldı, zərdir xəzəllər; Yollar; Ata itirmişəm; Qoşma; Şair; Şuşa; Uşaqlıqdan fraqmentlər; Yarpaqlar oxuyur; Burda hər meşənin min cür ağacı; Təbiət yatır; Ana ömrü; Torpaq; “Torpağa sitayiş” silsiləsindən; Aşıqsayağı; Ağırı, yüngülü yerbəyer eylər; Təkərlər üstündə bir ev istəyəm; Bənəyiş; Beytlər; Yangısı nə olar bir alışqanın; Dağlar çox qəribə olur gecələr; Dağlar; Cəfəkeş; Payız duyğuları; Xəzanda bir əsim payız küləyim; Bu payızın dərdi götürüb məni; Dağ ətəyi, bir də payız havası; Beş-altı günlük; Dünya; Aparır; Bir anım nağılı; Yurdun səhra mahnısı” Atam...Atam; Burda yoxam; Buraxma məni; Öyrətmə məni; Mənim sevgi taleyim; Niyə gəlmisən?; Son görüşdə; Saçını oxşayıb ancaq küləklər; Qəribə qismətlər; Sənin dəftərçən üçün; Ölürəm bir dəli sevgidən ötrü; Bir gözəl keçir; Saxlayanım var; Yoxdu xəbərin; Apar məni bu ümidin dalınca; Etiraf eylə; Bu sevdə qovdu məni; Vidanamə; Bu yol bizim yol idi; Gedim; Yalvarış; Mahnı; Tənhalığın üsyanı; Bir payız tənhalığı; Yaxşı ki; Ruh söhbəti; Kimsə gözləyir; 27 sentyabr; Cüt misra; Çıxım gedim; Dağlara ziyarət; Bir də gördüm...; O nə baxış idi...; Ömür şeiri; Zəriflik;

O nə sevda idi? Nə deyim; Yaşamalıyıq; Qəzəl; Zoğal ağacı; Ömrümüzə bir baxış; Özümə oxşatma; Yanma belə; Qış gəlir; Sözü qayıdanda; Səyirmə; Nəsihət; Qızıl dan kimi; Xatirə dağlar; Mənim qan yaddaşım; Qızıl payız, qızıl daş; Uzaq... Uzaq; Üzü üstə yatan söyüd; Yüzünü kəsdilər; Qoca vələs; Heyf o əvvəlki bənövşələrdən; Min ilin bir gecəsi; Qobustanda daş ömrümüz; Quşların qış söhbəti; Babadağda bir dəli Dağ kəli qalıb; Ad; Dəyirman.

Dövri mətbuatda, məcmuələrdə dərc edilmiş şeirləri

1940

15. Könül nəğməsi / Musa Yaqub // Ədəbiyyat.- 1940.- 14 yanvar.

1941

16. Ölməz sənətkar / Musa Yaqub // Ədəbiyyat.- 1941.- 2 fevral.

1963

17. Meşələr / Musa Yaqub // Ədəbiyyat.- 1963.- 9 fevral.

1964

18. Yarpaqlar oxuyur / Musa Yaqub // Ədəbiyyat.- 1964.- 5 dekabr.

1969

19. Münəvvər; Nağıl və həqiqət / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1969.- № 2.- S. 3-4.

1971

20. Cıdır səslənir; Mənim kainatım / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1971.- № 1.- S. 126.

1974

21. Adsız şeirlər / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1974.- № 12.- S. 182.

1975

22. Zəngilanda bir vadi var; Bir gecə gül bağında; Dağlar məni qəbul edin / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1975.- № 10.- S. 156-157.

1976

23. Yaxşı ki sən varsan, ey ana kəndim; Tərəflər / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1976.- № 10.- S. 134-136

24. Yorulmaz / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1976.- № 4.- S. 114

1977

25. Dəyirman: poema / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1977.- № 9.- S. 93-103

1978

26. Və başqaları; Dünya; Adsız şeirlər; Əhəng daşı; Buraxma məni / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1978.- № 6.- S. 142-145

1979

27. Şeir; Mən də eləyəm; “Karvan” götür məni, apar özünə; Mən özüm bilirdim; Mənzilinə çatmadığım niyyətlərin yollarında; Bu qatarda; Bu payız / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1979.- № 8.- S. 38-44

1980

28. Təmizlik suyunda; Tərəzi; Qəfil bir atəş; Axşama bax, qara saçlım / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1980.- № 9.- S. 3-7

1981

29. Un işığı: poema / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1981.- № 6.- S. 71-79

1982

30. Yandırar məni; Birdən-birə; Qorxuram şeir yazmağa / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1982.- № 6.- S. 12-14

1983

31. Göyərçinlə uçmaq olmur; Birdən bu işlərə qarışan olar; Niyə gəlmisən?; Süzüb qanadından; Gördünmü; Sözümlər / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1983.- № 2.- S. 82-85

32. Min ilin gecəsi (Poemadan parçalar) / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1983.- № 11.- S. 97-103

1984

33. İnam; “1983”; Payıza baxıram; Sonuncu şeirim; Bir adı gizlinə; Qoşma / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1984.- № 8.- S. 89-92

1986

34. Bir bənövşə xətrinə / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1986.- № 12.- S. 54-56.

35. Ömrün yaşıl ümidi; Mən sənə könlündə / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1986.- № 2.- S. 93-96.

36. Şeir; Ömrün yaşıl ümidi; Olmur; Mən sənə könlündə; Aşkar sözüm / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1986.- № 1.- S. 93-96

1987

37. Bir elli dağlar / Musa Yaqub // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1987.- № 12.S.4.

38. Köhnə dəyirman sözüm / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1987.- № 9.- S. 3-7.

1989

39. Bu cığırda yol olmadı; Bir anın nağılı / Musa Yaqub // Ulduz.- 1989.- № 7.- S. 74-76.

40. Mən ki daha günəş ola bilmirəm; İlahi, bu körpə necə böyüyüb; Bir gözəl keçir; Axır ki... / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1989.- № 1.- S. 3-6.

41. Mənim sevgi taleyim / Musa Yaqub // Kitablarda aləmində.- 1989.- № 4.- S. 41-44;

// Azərbaycan.- 1989.- № 7.- S. 181-183;

// Ulduz.- 1989.- № 8.- S. 81;

// Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- № 30.- S. 6;

// Sovet kəndi. – 1989.- 17 oktyabr.

1990

42. Qayıdaq; Aşkar bu gündən dünənə baxdım...; Mən sənə könlündə ölənin sevgini...; Uğursuz yolu da uğurlandıran; Müğənni Flora Kərimovaya; Xəzanda bir əsim bahar küləyim / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1990.- № 5.- S. 63-67

43. Sapı özümüzdən olan baltalar; Bir əsim nəmənə yarpağı; Səbir kasası / Musa Yaqub // Ədəb. və incəsənət.- 1990.- № 8.- S. 2.

1991

44. Adsız şeir; Heyif...heyif; Bu gələn bahardan; Məni aparma; Yurdun səhra mahnısı / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1991.- № 7.- S. 39-43

45. Gördüm; Çətindir / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti.- 1991.- 22 fevral.- S.4

1992

46. Ah, bu dünya... ; Anamın məzarında layla; Haray / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti.- 1992.- 21 avqust.- S. 4.

1993

47. Bir əsgərin tanrı duası /Musa Yaqub// Azərbaycan.- 1993.- 23 dekabr.

48. Millət... Millət... /Musa Yaqub// Azərbaycan.- 1993.- 23 dekabr.

1994

49. Güllərimiz qar altında üşüyür; Aman payız; Bu qədər yol...; Bir budaq payız /Musa Yaqub// Ədəbiyyat qəzeti.- 1994.- 22 yanvar.- S.3.

50. Olmaz; Baharı gözləyirəm; BMT /Musa Yaqub// Ədəbiyyat qəzeti.- 1994.- 22 iyul.- S.3.

1996

51. Ey vah Vətən; Yer üzü; Qərribə tarix / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1996.- 30 noyabr.

52.Ömür seçkisi; Payız durnam /Musa Yaqub// Azərbaycan.- 1996.- 5 yanvar.

53. Payız durnam; Baharı gözləyirəm; Kölgədə ağlar bir üzüm; Biz hara gedirik; Qızılgül /Musa Yaqub// Ədəbiyyat qəzeti.- 1996.- 12 aprel.- S.5.

1998

54. Qobustanda daş ömrümüz / Musa Yaqub // Qobustan.- 1998.- № 1-2.- S. 58-60.

2000

55. Bir məqamın yanğısı; Mən kiməm / Musa Yaqub // Ulduz.- 2000.- № 8.- S. 9-10.

56.Bu da eramızın son saatları...; XX əsrdən aşırım; Korinfar; Bütün təzələrin dərdi köhnədir; Böyüyür; Çeçen davası; Günümüzün mənzərəsi; Vaxt növbəsi; Quzey; Yunus Əmrənin ruhuna; A vicdan əzabım, üsyan əzabım; Yemişan ağacım / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 2000.- № 5.- S. 3-13

2001

57. İkilik; Çoxdur hələ; Şeir oxumayın; Hardasınız?... Necəsiniz? ; Ruhumla söhbət; Mənə danışma; Bu yol bizim yol idi; Nəyi bizimdir...; O dedi, bu dedi; Ömrümün davamı; Nida / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 2001.- № 6.- S. 3-14.

2002

58. Saxlamışığ; Xarı bülbül; Bir vida nəğməsi, bir payız səsi; Ümidin ölümü; Göydən yerə; Heyrət; Bizimkilər...bizimkilər; Tərk / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 2002.- № 8.- S. 61-70

59. Saxlamışığ; Səhra; Fırlanır; Necə bildim / Musa Yaqub // Mədəniyyət.- 2002.- 5 dekabr.- S.5.

2003

60. Yaşıl faciə; Qalmışam; Aman göylər; Qırğın; Sənə son şeirim; Səhra yanğısı; Payız işığı; Bizi yaşadanlar; Buynuza qar yağır; Ah, o möhtəşəm gün qalsın / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 2003.- № 6.- S. 3-13.

2004

61. Bu yol bizim yol idi; Çoxdur hələ; Şeir oxumayın; Haradasınız?... Necəsiniz?...; Ruhumla söhbət; Mənə danışma; Nəyi bizimdir...; O dedi, bu dedi...; Ömrümün davamı; Nida / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 2004.- № 6.- S. 3-14.

62. Özümün olanda; Salam dağdağanım; Yalvarış; Yeraltı çaylar; Köhnə bağlar; Yandırır məni; Ah, bu aləm; Dağdağan daş içində /Musa Yaqub// Azərbaycan.- 2004.- № 7.- S. 3-12.

2005

63. Ayrılıqlar monoloqu; Heç nə bilmirik hələ; Çörək pulu; Neylərəm; Bir qaçqının könül üsyanı; Görüş; Köhnə dərd /Musa Yaqub// Azərbaycan.- 2005.- № 4.- S.79-87.

64. İkilik; Köhnə bağlar; Dünyanın ömrü; İnsanlara məktub /Musa Yaqub// Mədəniyyət.- 2005.- 5 fevral.- S.7.

2006

65.İnsanlara məktub; Bu il payızımı görə bilmədim; Bənövşə sualı; Görüş; Ağlayan şəhli əkin; Neylərəm; Qalmayacaq / Musa Yaqub // Mədəniyyət.- 2006.-21 yanvar.- S. 10.

66. Qalmayacaq / Musa Yaqub // Mədəniyyət.- 2006.- 21 yanvar.- S.1.

2007

67. İkilik; Ah, ürəyim...; Zərifliyin yerişi; Köhnə dostlara; Sənə və mənə / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti.- 2007.- 17 aprel.- S.4.

68. Kəndir; Payız vadisi; Minnətdarlıq duası / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 2007.- №5.- S. 159-162.

69. Nazim həsrəti; Torpağı duymazsan sən mənim kimi; Leyləklərin çöp yuvası boş qalıb; Gördüm yol ayırıcında; Ağırı, yüngülü yerbəyer eylər / Musa Yaqub // Mədəniyyət.- 2007.- 18 may.- S.12-13.

70. Nida; Bir payız gecəsində; Mahnı / Musa Yaqub // Ulduz.-2007.- №5.- S. 52-53.

2008

71. Azərbaycan dünyam mənim: Azərbaycan şairlərinin Vətən haqqında seçmə şeirlərindən ibarət toplu.-Bakı: Kür-Araz, 2008.-72 s.
Kitaba Musa Yaqubun “ Şəhidlərə bahar salamı” adlı şeiri daxil edilmişdir. (59-61)

2009

72. Gözlə məni / Musa Yaqub //Savalan. -2009. -23-26 oktyabr.- № 46. - S. 1.

73. O taylar, bu taylar; Mahnı; Tamaşa; Ağ gül, qırmızı gül, bir də sarı gəlin; O sevgilərdən heyif; Tənha bir gün; Dağınıq bir şeir /Musa Yaqub// Azərbaycan qəzeti.- 2009.- 1 fevral.- № 2.-S. 1-9.

//Azərbaycan.- 2009.- № 2.- S. 3-9.

2010

74. Kömür ömrü; Ərəfə; Nə deyim vallah... /Musa Yaqub// Azərbaycan.- 2010.- № 1.-S.7-11.

2011

75.Burda yoxam; Nə olacaq, olacaq; Hələ gözləmə; Qalıb; Ümidin sarı qanadı; Bağrım başı, gözüm yaşı; Günəbxan zəmisinin son mahnısı; Gedir /Musa Yaqub// Azərbaycan.- 2011.- № 1.- S. 75-81.

76. Dərdimin yanında durma ; Yaxşı ki... ; Cüt misra; Kimsə gözləyir; Getdilər; Baş daşına yazı / Musa Yaqub // Azərbaycan. - 2011.- № 12.-S. 3-7.

77. Həsrət adası ; Hicranımsan,əzabımsan ; Öyrətmə özünə, öyrətmə məni; Mən könlü gileyli; Onda biləcəksən; Bir günah sənindir.../ Musa Yaqub // Mədəni Maarif. - 2011. - № 11. - S. 73-75.

2012

78. Bir payız tənhalığı ; Dua ; Pətəkdən qalmış arılar; Kölgələr... Təhlükələr; Pay bölgüsü; Aparır; Bir az xoş əhval / Musa Yaqub // Azərbaycan. - 2012. - № 5. - S. 3-10.

79. Dağdağan daş içində ; Alnımda ömrün yazısı ; Səhra yangısı / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti. - 2012. - 26 may. - № 19. - S. 3.

80. Göyərməz // Mədəni həyat. - 2012. - № 10. - S. 92.

2013

81. Qış lövhəsi / Musa Yaqub // Göy qurşağı. - 2013. - № 1. - S. 3.

2014

82. Dağlara ziyarət ; O nə baxış idi ; Nə deyim ; Payız günüm; Bu sevda bitməz / Musa Yaqub // Azərbaycan. - 2014. - № 2. - S. 3-9.

2016

83. Bu dünyanın qara daşı göyərməz; Öyrətmə özünə, öyrətmə mənə; İndi bildim / Musa Yaqub // Ədəbiyyat müntəxəbatı; tərt. edən və ön söz müəll. prof. F.Səfiyeva.- Bakı: “Elm və təhsil”, 2016.- 488 s. [S.250-252].

84. Xatirə dağlar ; Mənim qan yaddaşım ; Çıxım gedim; Tənhalığın üsyanı; İnanmadığım / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti. - 2016. - 29 oktyabr. - № 40. - S. 2- 3.

85. İkinci nəfəs ; Zoğal ağacı ; Payız üşüyür / Musa Yaqub // Azərbaycan . - 2016. - № 1. - S. 15-27.

2017

86. İnanmadığım / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti. - 2017. - 4 fevral. - № 4. - S. 6.

87. Ruhumla söhbət; Qızıl dan kimi; İnanmadığım; Çıxım gedim; Üst-üstə yatan söyüd; Həsərin burulğanı; Qış gəlir; Korinfar; Səyirmə /Musa Yaqub//Azərbaycan.-2017.- №1.- S.7-19.

2021

88. Azərbaycan torpağı / Musa Yaqub // Ulduz.- 2021.-№1.- S. 46.

89. Buynuza qar yağır / Musa Yaqub // Ədalət qəzeti.- 2021.- 26 yanvar.- S.6.

90. Təzə bina / Musa Yaqub // Türkünstan qəzeti.- 2021.- 1-7 iyun.- S.19.

Ədəbi-tənqidi publisistik məqalələri

Dövri mətbuatda

1977

91. Şair yaxşılığı: [Məmməd Rahim-70] / Musa Yaqub // Azərbaycan. – 1977.- №5.- S. 173-179.

1982

92. Bizim sorğu: [Ədəbiyyatda yaradıcılıq problemləri ətrafında sorğuda iştirak etdi: Məmməd İsmayıl, Asəf Rüstəmov, Musa Yaqub, Ağababa Rzayev, Fərman Kərimzadə, Əzizə Cəfərzadə] / Musa Yaqub // Azərbaycan.- 1982.- № 3.- S. 137-159.

2016

93. Böyük itkinin təsəllisi : [yazıçı İmamverdi Əbilov haqqında] / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti. - 2016. - 16 aprel. - № 14. - S. 7.

94.O görüşlər: Zəlimxan Yaqubun xatirəsinə; / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti. - 2016. - 16 yanvar. - № 2. - S. 3.

2021

95. Sabir Rüstəmxanlı bizim...: [Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı haqqında] / Musa Yaqub // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 22 may.- S.15.

Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı və tərtib etdiyi kitablar

2001

96. Ağazadə, Ü. Dağlar, məni bağışlayın...: şeirlər / Ülvi Ağazadə; red. **Musa Yaqub.** - Bakı: Qarant, 2001.- 56 s.

2007

97. Mədətoğlu, Ə. Sevgi pıçıltıları: mətn / Əbülfət Mədətoğlu; red. E. İsgəndərzadə; **ön söz müə. Musa Yaqub.**- Bakı: Vektor, 2007.- 184 s.

2008

98. Şəms, R. Pıçıltı: şeirlər / Rəfiqə Şəms; red. S. Sarvan; **ön söz müə. Musa Yaqub.** – Sumqayıt: Zərdabi MMC, 2008.- 63 s.

2009

99. Məhəmmədoğlu, Y. Qocalmışam demə, ata: mətn / Yusif Məhəmmədoğlu; red. E. Məmmədli; rəs. S. Mustafaoğlu; **ön söz müə. Musa Yaqub.**- Bakı: R.N.Novruz-94, 2009.- 128 s.

100. Nəzakət. Ömrüm: şeirlər / Nəzakət; red. A. Məhərrəmli; **ön söz müə. Musa Yaqub.**- Bakı: Araz, 2009.- 91 s.

2010

101. Azərbaycan Media kataloqu: Azərb. ing. və rus dillərində /Söz Azadlığı Müdafiə Fondu; red. V. Tofiqli, N. Zöhrəbli; **ön söz. Musa Yaqub.**- Bakı: s.n., 2010.-395 s.

102. Həsən bəy Zərdabi və "Əkinçi": bioqrafik məqalələr, məktublar, xatirələr, tədqiqatlar /red. hey. Musa Yaqub, T. Aydınoglu, V. Tofiqli, N. Zöhrəbli ; burax. məs. V. Tofiqli .-Bakı: s. n., 2010.-225s.

Kitabda ilk milli qəzetimiz "Əkinçi"nin yaradıcısı Həsən bəy Zərdabinin bioqrafiyasını, onun mətbuat tariximizdəki xidmətlərini, milli oyanış və geniş maarifçilik fəaliyyətini əks etdirən tarixi materiallar və tədqiqatlar daxil edilmişdir.

2011

103. Sərraf, Ə.Ayrılığın o üzü...: şeirlər və poemalar /Ətraf Sərraf; red. X. Ağayev ; **ön söz əvəzi Musa Yaqub** ; dizayn. H. Nağızadə ; rəs. R. Hövsani.- Bakı: n. y., 2011.-238 s.

2012

104. Xəzər-Hüseyn.Burdan bir atlı keçdi... : sağlığında özünə abidə qoymuş insan /Hüseyn-Xəzər ; **red.Musa Yaqub,** M. Aslan ; məsləhətçi Q. Məhərrəmli.- Bakı: Elm və təhsil, 2012.-311 s.

Kitabda Babək Hüseynoğlunun həyatına, yazılı mətbuatdakı və televiziyaadakı 40-illik jurnalistika fəaliyyətinə, incəsənət və mədəniyyətimizə verdiyi töhfələrə, ölkəmizin ictimai-siyasi həyatındakı roluna və onunla bağlı digər maraq doğuran əhəmiyyətli məsələlərə nəzər salınıb.

2013

105. Nəzərova, A. Yuxuma yağış yağır: şeirlər / Adilə Nəzərova; red. və **ön söz müə. Musa Yaqub.**- Bakı: Azərneşr, 2013.- 247 s.

2018

106. Cəfərov, A. Tanrım, yeri böyüt bir az: şeirlər / Abdulla Cəfərov; red. Ş. Səlimbəyli; **ön söz müə. Musa Yaqub.**- Bakı: Avropa, 2018.- 126 s.

107. Kürqırxlı, K.Məhşərdə Allaha hesabatım var: şeirlər / Kərəm Kürqırxlı; **red. Musa Yaqub;** **ön söz müə. S. Tahir.**- Bakı: Zərdabi LTD, 2018.- 367 s.

2019

108. Yaradanqulu, S. Gəzdiiyim yerlər: seçilmiş şeirlər / Sədi Yaradanqulu; red. və **ön söz müə. Musa Yaqub.**- Bakı: Elm və təhsil, 2019.- 264 s.

2020

109. Kürqırxlı, K. Allahı sevən kəsə bəndə neyləyər: mətn / Kərəm Kürqırxlı; **red. Musa Yaqub.**- Bakı: Zərdabi Nəşr, 2020.- 212 s.

Musa Yaqub haqqında**Kitablarda****2004**

110.XX əsr Azərbaycan yazıçıları: ensiklopedik məlumat kitabı /tərtibçi-müəllif: T. Əhmədov; nəşir: H. İ. Allahverdi; red. N. Rüstəmli.- Bakı: Nurlan, 2004.- 984 s.

Ensiklopedik məlumat toplusuna XX əsr Azərbaycan yazarları ilə yanaşı Musa Yaqubun həyat və yaradıcılığı haqqında bibliografik öçerk daxil edilib. [S. 302]

2007**Musa Yaqub - 70**

111. Anar. Ruhun zərifliyi : Musa Yaqub - 70 /Anar// Ədəbiyyat qəzeti. - 2007. - 11 may. - S.3.

112. Bayramov Q. Dünyamızın qara daşlarını göyərdən şair: / Q. Bayramov // Ədəbiyyat qəzeti. - 2007. - 18 may. - S. 3.

113. İsmayıloğlu A. Təbiətlə vəhdətdə : şair Musa Yaqub haqqında/ A. İsmayıloğlu // Ədəbiyyat qəzeti. - 2007. - 1 iyun. - S. 3.

114. Yusifli, V. Yaxşı ki sən varsan.../ Vaqif Yusifli; red. F. Qoca. - Bakı: Çarşıoğlu, 2007.-187 s.

Filologiya elmləri namizədi V. Yusiflinin "Yaxşı ki sən varsan" kitabı müasir Azərbaycan poeziyasının istedadlı nümayəndəsi olan Musa Yaqubun həyat yolu və yaradıcılığına həsr edilmişdir.

2008

115.Hacızadə, N. Yada düşdü:xatirələr, məqalələr, istəklər /Nahid Hacızadə; red. D.Vəkilova.- Bakı: Araz, 2008.-652 s.

Yazıçı Nahid Hacızadənin yaxından tanıdığı söz-sənət adamları haqqında dərin, sevgi, hörmət və ehtiramla qələmə aldığı xatirələr, məqalələr toplusunda **“Musa Yaqub-öz poeziyasının heykəli”** (S. 474-488) bölümü verilmişdir.

2010

116. Musa Yaqubun poeziyası: /Allahverdi Eminov ; elmi red. T. Novruzov.-Bakı: Mütərcim, 2010.-311 s.

Kitabda Azərbaycanın görkəmli şairi, çağdaş poeziyamızın söz nəhənglərindən olan, Söz Azadlığının Müdafiə Fondunun (SAMF) sədri Musa Yaqubun keçdiyi həyat yolu və bənzərsiz, dərin qatlara söykənən yaradıcılığından bəhs olunur.

2011

117. Azərbaycan yazıçıları: XX-XXI yüzillikdə ensiklopedik məlumat kitabı:/ T. Ə. Əhmədov; nəşir H.İ.Allahverdi; təhqidçi, ədəbiyyatşünas, publisist, filol. e. d-ru, prof. Ə. Teymur; red. N. Qurbanova.- Bakı: Nurlan, 2011.- 1056 s.

Kitab XX yüzillikdə və XXI əsrin birinci onilliyində yazıb-yaradan müasir yazıçıların həyatı və yaradıcılığı barədə ensiklopedik məlumat toplusunda Fərman Kərimzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verilmişdir

2017

118. Sayılov, Q. Türk etnokosmik yaddaşının Musa Yaqub paradigması: Kitabdasəsi səsləyənlər və eşidənlər, nağıllardan gələn şair, təfəkkürdə milli kimlik və.s verilmişdir / Qalib Sayılov; red. S. Rzasoy.- Bakı: Elm və təhsil, 2017.- 107 s.

2018

119. Cəfərov, N. Təbiət qədər təbii: Şair Musa Yaqubun yaradıcılığı haqqında / Nizami Cəfərov.- Bakı: Elm və təhsil, 2018.- S. 225-235

2020

120. Həsənova, S.Dilimiz varlığımızdır: / Sədaqət Həsənova ; elmi red. Q. Əsgərova.- Naxçıvan: Əcəmi,2020.- 205 s.Kitaba müəllifin Musa Yaqubun dilindəki yeniliklərdən bəhs edilir.

Dövri mətbuatda

2007

Musa Yaqub – 70

121. Anar. Ruhun zərifliyi : Musa Yaqub – 70 /Anar// Ədəbiyyat qəzeti. – 2007. – 11 may. – S.3.

122. Bayramov, Q. Dünyamızın qara daşlarını göyərdən şair: / Q. Bayramov // Ədəbiyyat qəzeti. – 2007. – 18 may. – S. 3.

123. Hacıbabayev, A. Musa Yaqub-70 / A. Hacıbabayev// Ədəbiyyat qəzeti.- 2007.- 18 may.- S. 3.

124. İsmayılloğlu, A. Təbiətlə vəhdətdə : şair Musa Yaqub haqqında/ A.İsmayılloğlu // Ədəbiyyat qəzeti. – 2007. – 1 iyun. – S. 3.

2010

125. Musayeva, G. Musa Yaqub yaradıcılığı Allahverdi Eminovun nəzərində: Publisist Allahverdi Eminovun “Musa Yaqubun poeziyası” adlı kitabının işıq üzü görməsi haqqında / Günel Musayeva // 525.- 2010.- 14 aprel. S.7.

2011

126. Qaliboğlu, E. “Poeziya dünyəvidir, həmişəlikdir”: Musa Yaqub: “ Şair həmişə cəmiyyəti insanlığa səsəyir”: Şair Musa Yaqub haqqında / Elçin Qaliboğlu // P.S. Elm, təhsil və həyat.-2011.- 10 iyun.- S.3.

2012

127. Loğman. Məmləkətin Xan Çinar adamı : poeziyamızda Musa Yaqub yaradıcılığı haqqında/ Loğman // Zaman. – 2012. – 22-24 sentyabr. - № 114. – S. 4.

128. Mehdiyeva F. “Heçimi, Köçümü indi bilmişəm” : Musa Yaqubla nostalji söhbət / F. Mehdiyeva // Ulduz. – 2012. - № 2. – S. 46-49.

129. Mənim dərdlərimin ayaqları var... : [Şair Musa Yaqubla ömürgün söhbəti / yazdı Z.Şahsevənl] // Yada düşdü. – 2012. - № 2. – S. 30-37.

2012

Musa Yaqub-75

130. Bayramov Q. Dünyamızın qara daşlarını göyərdən şair: / Q. Bayramov // Ədəbiyyat qəzeti. – 2012. – 26 may. - № 19. S. 3.

131. Yusifli, V. Yaxşı ki, sən varsan, ay Musa Yaqub...: Şair Musa Yaqubun 75 illiyi münasibətilə / Vaqif Yusifli // Ədalət qəzeti.- 2012.- 12 may.- S. 19.

2014

132. Mirzəliyeva R. Şair Musa Yaquba açıq məktub/ R.Mirzəliyeva // Təhsil problemləri. – 2014. – 24-31 avqust. - № 61/62. – S. 14-15.

2015

133. Osmanoglu M. Daş : Musa Yaqubun “İlahi, mən bu daşı götürüm, götürməyim?” şeiri haqqında/ M. Osmanoglu // Ədəbiyyat qəzeti. – 2015. – 18 aprel. - № 22/23. – S. 3.

2016

134. Atalı, İ. Musa Yaqub poeziyasında həmişə dirilik, doğmalığ, təbiilik görmüşəm: Şairin yaradıcılığı haqqında / İşıqlı Atalı // Türküstan qəzeti.- 2016.- 14-20 iyun.- S. 16.

135. Eminov, A. Musa Yaqub poeziyasında zaman anlayışı: Şairin yeni şeirlərini əsas alan düşüncələr / Allahverdi Eminov // 525 qəzeti.- 2016.- 11 fevral.- S. 4.

136. Əlibəyli B. Qızıləhmədi ətirli şeirlər : Musa Yaquba sevgi və uzun ömür diləkləriylə/ B. Əlibəyli // Ədəbiyyat qəzeti. – 2016. – 3 dekabr. - № 46-47. – S. 25.

137. Əliyev, R. Sözlə ucalan Musa Yaqub: Musa Yaqubun həyat və yaradıcılığı haqqında / R. Əliyev // Ədəbiyyat qəzeti.- 2016.- 13 avqust.- S. 18-19.

138. Milli poeziyamızın göy qurşağına çevrilən şair : [şair Musa Yaqub ilə müsahibə / söhbətləşdi Ə. Bayramov] // Xalq qəzeti. – 2016. – 10 yanvar. - № 5. – S. 7.

2017

Musa Yaqub – 80

139. Aydınoglu, T. Xalq qəlbinin tərcümanı: Tanınmış şairin İsmayılı rayonunda keçirilən yubiley tədbiri haqqında / T. Aydınoglu // Xalq qəzeti.- 2017.- 17 may.- S. 11.

140. Cəfərov, N. Təbiət qədər təbii: Musa Yaqubun 80 yaşı haqqında / N. Cəfərov // Azərbaycan.-2017.- № 5.-S. 13-19.

141. Eminov, A. Musa Yaqub şeirində ölüm anlayışı: Musa Yaqubun yaradıcılığı haqqında / A. Eminov // Ədalət qəzeti.- 2017.- 5 may.- S. 3.

142. Qarayeva G. Bəxtin qürub çağı: şair Musa Yaqubun “İnanmadığım” şerinin doğurduğu təəssüratlar haqqında / Günay Qarayeva // Ədəbiyyat qəzeti. – 2017. – 4 fevral. – S. 6.

143. Qarayeva, G. “...Sağ ol, təmizömür, var ol, təmiz yol...”:Görkəmli şair Musa Yaqubun 80 illik yubileyi münasibətilə / Günay Qarayeva // Azərbaycan.- 2017.- № 5.- S. 24-27.

144. Qarayeva, G. O, sonuncu yarpaq-mənəm yellənən: Görkəmli şairin yubileyi münasibətilə / Günay Qarayeva // Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 13 may.- S. 20-21.

145. Rzasoy, S. Türk etnokosmik yaddaşının Musa Yaqub paradigması: Şairin yaradıcılığı haqqında / Seyfəddin Rzasoy // Xalq cəbhəsi.- 2017.- 28 mart.- S.14.

146. Soltan, M. El qapısı: Görkəmli şairin yubileyi münasibətilə İsmayılıda keçirilən tədbir haqqında / Soltan. M // Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 20 may.-S.3.

147. Təbrik edirik: Görkəmli şairin yubileyi münasibətilə AYB-nin təbriki: Musa Yaqub-80 // Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 13 may.- S. 20.

148. Yusifli, V. Musa Yaqub- qum dənəsində kainatı görən şair: Görkəmli şairin yaradıcılığı haqqında / Vaqif Yusifli // 525 qəzeti.- 2017.- 29 aprel.- S. 23.

2018

149. Cəfərov, N. Təbiət qədər təbii: Şair Musa Yaqubun yaradıcılığı haqqında / N.Cəfərov //Ədəbiyyat söhbətləri.- 2018.- S. 225-235

150. Rəhimli, F. Bağışla Musa Yaqub: Şair Musa Yaqub haqqında / F. Rəhimli // Ədalət qəzeti.- 2018.- 28 iyul.- S. 11.

151.Saffari, O. Sevginin və şeirin Musa Yaqub mehrabı: Şair haqqında / Orxan Saffari // 525 qəzeti.- 2018.- 9 noyabr.- S. 19.

2019

152. Eminov, A. Musa Yaqub şeirinin zaman anlayışı: Şairin şeirləri haqqında / A. Eminov // Hürriyyət.- 2019.- 25-26 iyun.- S.13.

153. Təmraz, D. Ay Musa Yaqub; Daha qocalırsan, ay Musa Yaqub: şeirlər (Böyük şairimiz Musa Yaqubun “Xalq şairi” fəxri adı alması münasibətilə) / D.Təmraz // Ədalət.- 2019.- 30 may.- S. 6.

2020

154. Musa Yaqub yaradıcılığı Türkiyənin ədəbiyyat portalında: // Mədəniyyət.- 2020.- 6 noyabr.- S.8.

2021

155. Abdullayev, K. Musa Yaquba-sevgi və iztirabla: Xalq şairi Musa Yaqubun vəfatı ilə bağlı yazı / Kamal Abdullayev // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 8 may.- S.14. // Türkünstan.- 2021.- 18-24 may.- S.22.

156.Aras, O. Günahı bölən şair: Şairin poeziyası haqqında /Aras Orxan // 525 qəzeti.- 2021.- 6 oktyabr.- S. 22.

157. Aras, O. Günahı bölən şair: Musa Yaqub haqqında / Orxan Aras // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 15 iyun.- S.9.

158. Əbilov, E. Şeirin yaşı qədərdir Şairin yaşı...: Xalq şairi Fikrət Qoca və Musa Yaqubun əziz xatirəsinə / Etibar Əbilov // 525 qəzeti.- 2021.-21 may.- S.12.

159. Əzizxanlı, Q. Başdaşın-dəyirman daşı: Musa Yaqub haqqında / Qardaşxan Əzizxanlı // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 15 iyun.- S.9.

160. Hüseynov, F. Biz həmişə dünyaya atamızın gözləri ilə baxmışıq: “Musa Yaqub sözə çörək kimi baxan adam idi, amma çörək yeri kimi yox” Musa Yaqubun qızları Səhər və Yaqud ilə müsahibə / Fərid Hüseynov // Kaspi qəzeti.- 2021.- 3 iyul.- S.8-9.

161. Hüseynov, F. Nizami Gəncəvinin tərzisində Musa Yaqub daşları / Fərid Hüseynov // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 13 noyabr.- S.30.

162. Hüseynov, F. Təbiət güzgüsünə yazılan şeirlər: Musa Yaqub poeziyası haqqında düşüncələr

/ Fərid Hüseynov // Kaspi qəzeti.- 2021.- 28 may.- S. 14.

163. Hüseynov, R. Qaranquş yuvaları hörən adam: Xalq şairi Musa Yaqub haqqında / Rafael Hüseynov // 525 qəzeti.- 2021.- 9 iyun.- S. 14-15.

164. Xalq şairi Musa Yaqub vəfat edib // Xalq qəzeti.- 2021.- 7 may; Ədalət.- 2021.- 7 may.

165. Mehdi, R. Uca şairlə, uca dağı birləşdirən körpü: Ustad Musa Yaqubun xatirəsinə / Rafiq Mehdi // Azad Azərbaycan.- 2021.- 10 iyun.- S.11.

166. Mehdiyev, Q. İsmayılının xarıbülbulü: Xalq şairi Musa Yaqubun əziz xatirəsinə / Qərib Mehdiyev // Türkünstan qəzeti.- 2021.- 1-7 iyun.- S.19.

167. Mehdiyev, İ. Qalib şair: Xalq şairi Musa Yaqub haqqında / İntiqam Mehdiyev // 525 qəzeti.- 2021.- 18 iyun.- S.13.

168. Musa Yaqub: Xalq şairi Musa Yaqubun vəfatı ilə bağlı AYB-nin başsağlığı // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 8 may.- S.14.

169. Musa Yaqubun şeirləri Rusiya ədəbiyyat portalında // Yeni Azərbaycan qəzeti.- 2021.- 13 noyabr.- S.8.

170. Yusifli, C. Payız: Bu dünya bir saman çöpünə dəyməz...: Musa Yaqubun yaradıcılığı haqqında / Cavanşir Yusifli // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 2 oktyabr.- S.27.

2022

171. Ağayev, M. İlə oxşayır: Musa Yaqub sətirləri; Nə vaxt qayıdarsan ona bir də bəs? / Məhəmməd Ağayev // Paralel.- 2022.- 10 mart.- S. 10.

172. Musa Yaqubun qəbirüstü abidəsinin açılışı olub // Ədəbiyyat qəzeti.- 2022.- 14 may.- S.11.

173. Müşfiq, Ş. Bir şair uyuyur dağlar qoynunda: Müəllifin Xalq şairi Musa Yaqubun məzarını ziyarət etməsi haqqında / Şahanə Müşfiq // 525 qəzeti.- 2022.- 25 avqust.- S. 8.

174. Yalçın, N. Poeziyamızın əziz ünvanı: Xalq şairi Musa Yaqubun vəfatından bir il ötür / Yalçın Nadir // 525 qəzeti.- 2022.- 7 may.- S.15.

175. Zöhrəbəyli, N. Yaşayan Musa Yaqub: Görkəmli şairin yaradıcılığı haqqında / Nəzirməmməd Zöhrəbəyli // Kredo.- 2022.- 20 aprel.- S. 6.

2023

176. Yaqub, S. "Heç nə bu makinada yazılan şeirlər qədər böyütmədi məni" : "O şeirin bəxti gətirdiyi qədər övladlarının bəxti gətirmədi" Musa Yaqubun qızları Səhər və Yaqut ilə mühasibə; müsahibəni apardı: F.Hüseyn / Səhər Yaqub // Kaspi qəzeti.- 2023.- 20 yanvar.- S. 8-9.

Musa Yaquba həsr olunan şeirlər**2021**

177. Xəlil, Z. Şair Musa Yaquba: / Zahid Xəlil // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 15 iyun.- S.9.

178. Rüstəmxanlı, S.Dost zarafatları Musa Yaquba: / Sabir Rüstəmxanlı // Azad Azərbaycan.- 2021.- 18 may.-S.10.

Sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri**1985**

179. Xanməmmədov, H. Dağlar... Dağlar...: / Musiqisi. H. Xanməmmədov; söz. M. Yaqub – Bakı: 1985.- 4 s. – notlar.

1985

180. Xanməmmədov, H. İki qəlbin işığında: / Musiqisi. H. Xanməmmədov; söz. M. Yaqub – Bakı: 1985.- 4 s.- notlar.

1985

181. Xanməmmədov, H. Yandırır məni: / Musiqisi. H. Xanməmmədov; söz. M. Yaqub – Bakı: 1985.- 4 s. – notlar.

1986

182. Xanməmmədov, H. Lalə: / Musiqisi. H. Xanməmmədov; söz. M. Yaqub - Bakı: 1986.- 31 s. - notlar.

1995

183. Ələsgərov, S. Bu dünyanın qara daşı göyərməz: / Musiqisi. S. Ələsgərov; söz. M. Yaqub- Bakı: 1995.- 13 s.- notla

Köməkçi göstəricilər**Musa Yaqubun kitablarının əlifba göstəricisi**

Bir sim üstə.....6
 Bu məhəbbət yaşadar məni.....2
 Dövrün dəyirmanı.....12
 Gərək bu sözümü daşlara yazam.....14
 İki qəlbin işığı.....7
 Mənim kainatım.....3
 Mənim sevgi taleyim.....8
 Nanə yarpağı.....10
 Payızdan yaza yol varmı.....11
 Sevgi şeirləri.....13
 Ürəyimdə yerin qaldı.....9
 Üzü bəri baxan dağlar.....4
 Yaxşı ki, sən varsan.....5
 Yarpaqlar oxuyur.....1

Dövri mətbuatda çap olunan şeirlərin əlifba göstəricisi

“1983”.....33
 “Karvan” götür məni, apar özünlə.....27
 A vicdan əzabım, üsyan əzabım56
 Adsız şeir44
 Adsız şeirlər.....21, 26
 Ağ gül, qırmızı gül, bir də sarı gəlin.....73
 Ağır, yüngül yerbəyer eylər.....69
 Ağlayan şəhli əkin.....65
 Ah, bu aləm.....62
 Ah, bu dünya...46
 Ah, o möhtəşəm gün qalsın.....60
 Ah, ürəyim.....67
 Axır ki.....34
 Axşama bax, qara saçlım.....28
 Alnımda ömrün yazısı.....79

Aman payız.....49
 Aman göylər.....60
 Anamın məzarında layla.....46
 Aparır....78
 Aşkar bu günümdən dünənə baxdım.....42
 Aşkar sözüm.....36
 Ayrılıqlar monoloqu63
 Azərbaycan torpağı.....88
 Bağrım başı, gözüm yaşı.....75
 Baharı gözləyirəm.....50, 53
 Baş daşına yazı....76
 Bənövşə sualı.....65
 Bir elli dağlar.....37
 Bir adı gizlinə.....33
 Bir anın nağılı.....39
 Bir az xoş əhval....78
 Bir bənövşə xətrinə.....34
 Bir budaq payız.....49
 Bir əsgərin tanrı duası.....47
 Bir əsim nanə yarpağı.....43
 Bir gecə gül bağında.....22
 Bir gözəl keçir....34
 Bir günah sənindir.....77
 Bir qaçqının könül üsyanı63
 Bir məqamın yağısı55
 Bir payız gecəsində.....70
 Bir payız tənhalığı78
 Bir vida nəğməsi, bir payız səsi.....57, 58
 Birdən bu işlərə qarışan olar.....31
 Birdən-birə.....30
 Biz hara gedirik.....53
 Bizi yaşadanlar.....60
 Bizimkilər.... bizimkilər.....57, 58
 BMT.....50

Böyüyür56
 Bu cığırdan yol olmadı39
 Bu da eramızın son saatları.....56
 Bu dünyanın qara daşı göyərməz.....83
 Bu gələn bahardan44
 Bu il payızımı görə bilmədim.....65
 Bu qatarda.....27
 Bu qədər yol.....49
 Bu payız.....27
 Bu sevda bitməz.....82
 Bu yol bizim yol idi61, 57
 Buraxma məni.....26
 Burda yoxam.....75
 Buynuz qar yağır.....60, 89
 Bütün təzələrin dərdi köhnədir56
 Cıdır səslənir.....20
 Cüt misra.....76
 Çəçen davası 56
 Çətindir.....45
 Çıxım gedim.....84, 87
 Çoxdur hələ61, 57
 Çörək pulu.....63
 Dağdağan daş içində.....62, 79
 Dağınq bir şeir.....73
 Dağlar məni qəbul edin.....22
 Dağlara ziyarət.....82
 Dərdimin yanında durma.....76
 Dəyirman.....25
 Dua78
 Dünya.....26
 Dünyanın ömrü.....64
 Ey vah Vətən.....51
 Əhəng daşı.....26
 Ərəfə.....74

Fırlanır.....59
 Gedir.....75
 Getdilər.....76
 Gördüm yol ayrıcında.....69
 Gördüm.....45
 Gördünmü.....31
 Görüş.....63, 65
 Göydən yer.....58, 57
 Göyərçinlə uçmaq olmur.....31
 Göyərməz.....80
 Gözlə məni.....72
 Güllərimiz qar altında üşüyür.....49
 Günəbaxan zəmisinin son mahnısı.....75
 Günümüzün mənzərəsi56
 Haradasınız?...61
 Haray.....46
 Hardasınız?... Necəsiniz?...57
 Heç nə bilmirik hələ63
 Heyif...heyif44
 Heyrət.....57, 58
 Hələ gözləmə.....75
 Həsrət adası.....77
 Həsrətin burulğanı.....87
 Hicranımsan,əzabımsan.....77
 Xarı bülbul.....57, 58
 Xatirə dağlar.....84
 Xəzanda bir əsim bahar küləyim.....42
 XX əsrdən aşırım56
 İkilik.....57, 64, 67
 İkinci nəfəs.....85
 İlahi, bu körpə necə böyüyüb.....34
 İnam.....33
 İnanmadığım.....84, 86, 87
 İndi bildim.....83

İnsanlara məktub.....64, 65
 Kəndir.....68
 Kimsə gözləyir.....76
 Korinfar.....56, 87
 Köhnə dəyirmanə sözüm.....38
 Köhnə bağlar.....62, 67
 Köhnə dərd.....63
 Köhnə dostlara.....67
 Kölgədə ağlar bir üzüm.....53
 Kölgələr... Təhlükələr78
 Kömür ömrü.....74
 Könül nəğməsi.....15
 Qalib.....75
 Qalmayacaq.....66, 65
 Qalmışam.....60
 Qayıdaq.....42
 Qəfil bir atəş.....28
 Qəribə tarix.....51
 Qırğın.....60
 Qış gəlir.....87
 Qış lövhəsi.....81
 Qızıl dan kimi.....87
 Qızılgül.....53
 Qobustanda daş ömrümüz.....54
 Qorxuram şeir yazmağa.....30
 Qoşma.....33
 Quzey56
 Leyləklərin çöp yuvası boş qalıb.....69
 Mahnı.....70, 73
 Məşələr.....17
 Mən də eləyəm.....27
 Mən ki daha günəş ola bilmirəm.....34
 Mən kiməm.....55
 Mən könlü gileyli.....77

Mən özüm bilirdim.....27
 Mən sənin könlündə ölən sevgini.....42
 Mən sənin könlündə.....35, 36
 Mənə danışma.....57, 61
 Məni aparma44
 Mənim sevgi taleyim.....41
 Mənim kainatım.....20
 Mənim qan yaddaşım84
 Mənzilinə çatmadığım niyyətlərin yollarında.....27
 Millət... Millət.....48
 Min ilin gecəsi.....32
 Minnətdarlıq duası.....68
 Müğənni Flora Kərimovaya.....42
 Münəvvər....19
 Nağıl və həqiqət.....19
 Nazim həsrəti.....69
 Necə bildim.....59
 Necəsiniz?...61
 Neylərəm63, 65
 Nə deyim vallah.....74
 Nə deyim.....82
 Nə olacaq, olacaq.....75
 Nəyi bizimdir...61, 57
 Nida.....61, 57, 70
 Niyə gəlmisən?.....31
 O dedi, bu dedi...61, 57
 O nə baxış idi.....82
 O sevgilərdən heyif.....73
 O taylar, bu taylar.....73
 Olmaz.....50
 Olmur.....36
 Onda biləcəksən.....77
 Ölməz sənətkar.....16
 Ömrümün davamı.....61

Ömrün yaşıl ümidi.....35, 36
 Ömür seçkisi.....52
 Öyrətmə özünə, öyrətmə mənə.....83, 77
 Özümün olanda.....62
 Pay bölgüsü78
 Payız durnam.....52, 53
 Payız günüm.....82
 Payız işığı.....60
 Payız üşüyür.....85
 Payız vadisi.....68
 Payıza baxıram.....33
 Pətəkdən qalmış arılar78
 Ruhumla söhbət61, 57, 87
 Saxlamışım.....58, 59, 57
 Salam dağdağanım.....62
 Sapı özümüzədən olan baltalar.....43
 Səbir kasası.....43
 Səhra yangısı.....60, 79
 Səhra.....59
 Sənə son şeirim.....60
 Sənə və mənə.....67
 Səyirmə.....87
 Sonuncu şeirim.....33
 Sözüm.....31
 Süzüb qanadından.....31
 Şeir oxumayın61, 57
 Şeir.....27. 36
 Şeirlər.....34
 Şəhidlərə bahar salamı.....71
 Tamaşa.....73
 Təmizlik suyunda.....28
 Tənha bir gün.....73
 Tənhalığın üsyanı.....84
 Tərəflər.....23

Tərəzi.....28
 Tərk.....57. 58
 Təzə bina.....90
 Torpağı duymazsan sən mənim kimi.....69
 Uğursuz yolu da uğurlandıran.....42
 Un işığı.....29
 Ümidin ölümü.....57, 58
 Ümidin sarı qanadı.....75
 Üst-üstə yatan söyüd.....87
 Vaxt növbəsi56
 Və başqaları.....26
 Yaxşı ki sən varsan, ey ana kəndim.....23
 Yaxşı ki.....76
 Yalvarış.....62
 Yandırar məni.....30, 62
 Yarpaqlar oxuyur.....18
 Yaşıl faciə.....60
 Yemişən ağacım.....56
 Yer üzü.....51
 Yeraltı çaylar.....62
 Yorulmaz.....24
 Yunus Əmrənin ruhuna56
 Yurdun səhra mahnısı.....44
 Zəngilanda bir vadi var.....22
 Zərifliyin yerışı.....67
 Zoğal ağacı.....85

Ədəbi-tənqidi publisistik məqalələrinin əlifba göstəricisi

Bizim sorğu.....92
 Böyük itkinin təsəllisi.....93
 O görüşlər.....94
 Sabir Rüstəmxanlı bizim.....95
 Şair yaxşılığı.....91

Redaktoru olduğu və ön söz yazdığı kitabların əlifba göstəricisi

Dağlar, məni bağışlayın / Ağazadə, Ü / 96
 Tanrım, yeri böyüt bir az / Cəfərov, A / 106
 Burdan bir atlı keçdi / Xəzər-Hüseyn /104
 Allahı sevən kəsə bəndə neyləyər / Kürqırxlı, K /109
 Məhşərdə Allaha hesabatım var / Kürqırxlı, K /107
 Sevgi pıçıltıları / Mədətoğlu, Ə /97
 Qocalmışam demə, ata / Məhəmmədoğlu, Y / 99
 Ömrüm / Nəzakət / 100
 Yuxuma yağış yağır / Nəzərova, A /105
 Ayrılığın o üzü / Sərraf, Ə /103
 Azərbaycan Media kataloqu.....101
 Pıçıltı / Şəms, R /98
 Həsən bəy Zərdabi və "Əkinçi" / Yaqub, M.....102
 Gəzdiyim yerlər / Yaradanqulu, S /108

Musa Yaqub haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi

Abdullayev, K. 155
 Ağayev, M.171
 Anar. 111, 121
 Aras, O. 108
 Atalı, İ. 92
 Aydınoglu, T. 99
 Bayramov, Q.112, 122, 130
 Cəfərov, N. 119, 140, 149
 Eminov, A. 135, 141, 152
 Əbilov, E.158
 Əlibəyli B.136
 Əliyev, R.137
 Əzizxanlı, Q.159
 Hacıbabayev, A.123
 Hacızadə, N.115
 Həsənova, S.120

Hüseynov, F.160, 161, 162
 Hüseynov, R.163
 İsmayıloğlu, A.113, 124
 Qaliboğlu, E.126
 Qarayeva, G. 142, 143, 144
 Loğman.127
 Mehdi, R.165
 Mehdiyev, Q.166
 Mehdiyeva F.128
 Mehdizadə, İ.....167
 Mirzəliyeva R.132
 Musayeva, G. 125
 Müşfiq, Ş.173
 Osmanoglu M.133
 Rəhimli, F. 150
 Rzasoy, S.145
 Saffari, O. 151
 Sayılov, Q 118
 Soltan, M. 146
 Təmraz, D. 153
 Yaqub , S.176
 Yalçın, N.174
 Yusifli, C.170
 Yusifli, V. 114, 131, 148
 Zöhrablı, N. 175

Şairə şeir həsr etmiş müəlliflərin əlifba göstəricisi

Xəlil, Z. / Şair Musa Yaquba / 177
 Rüstəmxanlı, S. / Dost zarafatları Musa Yaquba /178

Şairin şeirlərinə həsr edilmiş mahnıların əlifba göstəricisi

Bu dünyanın qara daşı göyərməz.....183
 Dağlar... Dağlar.....179
 İki qəlbın işığında.....180
 Lalə.....182
 Yandırır məni.....181

Mündəricat

M.S.Yaquba “Xalq şairi” Fəxri Adının Verilməsi Haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı.....	3
Tərtibçilərdən	4
Musa Yaqubun həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri.....	5
Vaqif Yusifli. Qum dənəsində kainatı görən şair.....	8
Cavanşir Yusifli. Azərbaycan ədəbiyyatının səhnəsi.....	14
Allahverdi Eminov. Musa Yaqub poeziyasında zaman anlayışı.....	19
MusaYaqub poeziyasından seçmələr.....	25
Görkəmli şəxslərin Musa Yaqub haqqında fikirləri.....	29
Musa Yaqubun əsərləri	21
Kitabları.....	33
Dövri mətbuatda dərc edilmiş şeirləri.....	46
Ədəbi-tənqidi publisistik məqalələri	
Dövri mətbuatda.....	54
Redaktoru olduğu və ön söz yazdığı kitablar.....	55
Musa Yaqub haqqında	
Kitablarda.....	57
Dövri mətbuatda.....	59
Musa Yaquba həsr olunan şeirlər.....	65
Sözlərinə bəstələnmiş musiqi əsərləri.....	65
Köməkçi göstəricilər	
Musa Yaqubun kitablarının əlifba göstəricisi.....	66
Dövri mətbuatda çap olunan şeirlərin əlifba göstəricisi.....	66
Ədəbi-tənqidi publisistik məqalələrinin əlifba göstəricisi.....	73
Redaktoru olduğu və ön söz yazdığı kitabların əlifba göstəricisi.....	74
Musa Yaqub haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi.....	74
Şairə şeir həsr etmiş müəlliflərin əlifba göstəricisi.....	75
Şairin şeirlərinə həsr edilmiş mahnıların əlifba göstəricisi.....	76

Musa Yaqub

(Müsavat Səfiməmməd oğlu Yaqubov)

Bibliografik göstərici